

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ: της 14 Μαρτίου 1934

Περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστηρίων κλπ.
(ΦΕΚ 112/Α/22-3-34)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έχοντες υπ' όψει το άρθρον 7 του νόμου ΓπΛΔ (υπ' αριθ. 3934) «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και περί ωρών εργασίας», και το άρθρον 4 εδ. γ' του νόμου ΓΛΒ' (1932) «περί συστάσεως τμήματος εργασίας και κοινωνικής προνοίας» προτάσει του Ημετέρου επί της Εθνικής Οικονομίας Υπουργού μετά γνώμην του Συμβουλίου Εργασίας και γνωμοδότησιν του Ανωτάτου Υγειονομικού Συνεδρίου μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Επικρατείας απεφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Άρθρον 1

Οι βιομήχανοι, βιοτέχναι, έμποροι και παντός είδους επιχειρηματίαι και εργοδόται, διευθυνταί ή διαχειρισταί εταιρικών επιχειρήσεων ναυπηγείων, χημικών εργαστηρίων, εργασιών φορτώσεως, υπαιθρίων εργασιών, κατασκευής και επισκευής οιονδήποτε έργων, θεάτρων και εγκαταστάσεων παντός είδους δημοσίων θεαμάτων, γραφείων δημοσίων και ιδιωτικών υποχρεούνται να διευθετώσι και διατηρώσι τα εργοστάσια και εργαστήρια, καταστήματα και πάντας τους τόπους εργασίας αυτών, ως και τα εν αυτοίς μηχανήματα, εργαλεία και εξαρτήματα αυτών, εις τρόπον εξασφαλίζοντα τους παρ' αυτοίς εργαζομένους και τους περιοίκους κατά κινδύνου της ζωής της υγείας και της σωματικής ακεραιότητος αυτών, τηρουμένων των εις τα εφ' εξής άρθρα διατάξεων υγιεινής και ασφαλείας των εργατών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Άρθρον 2

Δάπεδα

Τα δάπεδα, δέον να είναι ομαλά και επίπεδα και να καλύπτονται δι' επιστρώσεως ασφάλτου ή τσιμεντού ή άλλης αναλόγου ουσίας αποκλειούσης τον σχηματισμόν κονιορτού.

Εξαιρετικώς ταύτα δύνανται να είναι εκ χώματος εάν αι συνθήκαι της εργασίας το επιβάλλουν. Εις την περίπτωσιν ταύτην λαμβάνονται μέτρα προς πρόληψιν κονιορτού κατά την σάρωσιν.

Εάν το δάπεδον είναι ξύλινον και η φύσις της εργασίας επιτρέπει τούτο, δέον να είναι τούτο εμπεποτισμένον διά καταλλήλου υγρού (λινελαίου, παραφίνης κλπ.) καθιστώντος αυτό αδιαπότιστον επιτρέπον τον εύκολον καθαρισμόν διά πλύσεως ή αναρροφητικής σαρώσεως,

Άρθρον 3

Στεγανά δάπεδα

Τα δάπεδα εφ' ων γίνεται κατεργασία οργανικών ουσιών υποκειμένων εις αποσύνθεσιν, επιστρώνονται διά πλακών, τσιμεντοκονίας ή ασφάλτου, εις τρόπον ώστε να είναι αδιαπέραστα εις τα ύδατα και να επιτρέπωσιν ευχερώς τον γενικόν αυτών διά πλύσεως καθαρισμόν. Προς τον σκοπόν τούτον δέον τα δάπεδα να έχωσι την ενδεδειγμένην κλίσιν και αύλακας κεκαλυμμένους διά σιδηρών σχαρών, όπως τα ύδατα ρέωσιν ευκόλως εις τον οχετόν, όστις καλύπτεται καταλλήλως. Το στόμιον εισδοχής του οχετού πρέπει να κλείηται δι' υδραυλικού σίφωνος.

Πάντες οι οχετοί, οι οδηγούντες εις την εξωτερικήν γενικήν υπόνομον ή εις τους βόθρους, δέον να κλείωνται στεγανώς, μη επιτρέποντος την διαφυγήν υγρών ή δυσόσμων αποπνοιών.

Ενδείκνυται όπως πριν ή τα υγρά ταύτα οδηγηθώσιν εις την γενικὴν υπόνομον, διοχετευθώσι προηγουμένως διὰ μικρὰς δεξαμενῆς, επιτρεπούσης την συγκράτησιν εντός αυτής των απορριμμάτων και ουσιών, των δυναμένων να προκαλέσωσιν ἔμφραξιν των υπονόμων.

Ἄρθρον 4 Αντοχὴ δαπέδων

Εἰς ἕκαστον εργοστάσιον εργαστήριον, αποθήκην, ἢ κατάστημα όπου αποθηκεύονται εμπορεύματα ἢ ἄλλα βάρη, αναρτάται εἰς εμφανές μέρος πίναξ αναγράφων δι' ευμεγέθων χαρακτήρων το μέγιστον φορτίον ἀνά τετραγωνικόν μέτρον, το οποίον δύναται να ανεχθῆ ἀσφαλῶς το δάπεδον. Ο πίναξ βεβαιούται υπό διπλωματούχου μηχανικοῦ και υπόκειται πάντοτε εἰς ἔλεγχον του Επιθεωρητοῦ και Επόπτου Εργασίας.

Ἄρθρον 5 Προφύλαξις δαπέδων

Εν η περιπτώσει τα δάπεδα ἔχουσιν ἀνωμαλίας ἢ φέρουσι κοιλότητας εκ τεχνικῶν λόγων επιβαλλομένας, αὐται δέον να προφυλάσσωνται καταλλήλως διὰ σιδηρῶν εσχαρῶν ἢ κιγκλιδωμάτων εἰς τρόπον ὥστε να ἀποφεύγηται ἐνδεχόμενον ἀτύχημα.

Δάπεδα εὐρισκόμενα ἀνωθεν κλιβάνων ἢ δοχείων περιεχόντων θερμά, καυστικά ἢ δηλητηριώδη υγρά καθὼς και πάντα τα μεσοδῶματα ἀτίνα εὐρίσκονται εἰς ὕψος τουλάχιστον 0,75 μ. ἀπό του εδάφους, δέον να προστατεύωνται διὰ κιγκλιδώματος ὕψους τουλάχιστον ἐνός μέτρου μετὰ παρυφῆς πλάτους τουλάχιστον 0,05 του μέτρου.

Το κιγκλίδωμα κατασκευάζεται κατὰ τρόπον ἐμποδίζοντα την διὰ μέσου τούτου πτώσιν του εργάτου.

Ἡ ἐπιφάνεια των τοιχωμάτων πάντων των κλειστῶν τόπων εργασίας, δέον να εἶναι λεία, καθιστώσα ευχερῆ ἐκάστοτε τον καθαρισμόν αὐτῶν.

Ὅπου λόγω της φύσεως της εργασίας οἱ τοῖχοι δέον να πλύνωνται (κατεργασία ζωϊκῶν ἠλῶν), οὔτοι δέον να εἶναι ὄχι μόνον λείοι, ἀλλά και ἀδιαπότιστοι εἰς ὕψος 1.50 μέτρου τουλάχιστον ἀπό του εδάφους.

Γενικῶς οἱ τοῖχοι και η οροφή πρέπει να ἀσβεστοχρίωνται ἀπαξ τουλάχιστον του ἔτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ἄρθρον 6

Δίοδοι

Διατάξεις διόδων

Αἱ δίοδοι δέον να ἔχωσιν, ἔδαφος ομαλόν, πλάτος ἀνάλογον προς τον ἀριθμόν του δι' αὐτῶν διερχομένου προσωπικοῦ και να φωτίζωνται ἐπαρκῶς διὰ φυσικοῦ ἢ τεχνητοῦ φωτός.

Ἄρθρον 7

Προφύλαξις διόδων και μεσοδωμάτων

Αἱ δίοδοι και μεσοδῶματα αἰ εὐρισκόμεναι εἰς ὕψος ἀνω των 0,75 ἀπό του εδάφους ἔχουσι πλάτος τουλάχιστον 0,65 μ., ἐφοδιάζονται δε κατὰ τας ἐλευθέρας των πλευράς διὰ στερεῶν κιγκλίδων ὕψους τουλάχιστον 1 μέτρου μετὰ παραφυῆς πλάτους τουλάχιστον 0,05 μ.

Το κιγκλίδωμα κατασκευάζεται κατὰ τρόπον ἐμποδίζοντα την διὰ μέσου αὐτοῦ πτώσιν του εργάτου.

Αἱ δίοδοι και τα μεσοδῶματα εἶναι πάντοτε ἐλεύθερα και δεν παρεντίθενται εμπορεύματα ἢ οἰανδήποτε ἀντικείμενα παρεμποδίζοντα την ευχερῆ δι' αὐτῶν κυκλοφορίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἐξοδοι

Ἄρθρον 8

Διατάξεις ἐξόδων

Εἰς ἐργαστήρια, γραφεῖα, ἐμπορικά καὶ ἄλλα καταστήματα καὶ ἀποθήκας, ἐνθα διαμένουσι πλεόντων εἰκοσίν ἐργατῶν ἢ γίνεταί ἐπεξεργασία ἢ χρήσις ευφλέκτων υλῶν, αἱ θύραι ἀνοίγουσιν ἐκ τῶν ἐσῶ πρὸς τὰ ἐξῶ μετὰ διεξόδου, εἴτε πρὸς τοὺς διαδρόμους, ματιοφυλάκια καὶ κλίμακας εἴτε ἀμέσως πρὸς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄρθρον 9 Θύραι ἐξόδων

Αἱ θύραι αἱ ἀνοίγουσιν πρὸς τὰ ἐσῶ καὶ πρὸς τὰ ἐξῶ, δεόν να φέρωσι διαφανεῖς υαλοπίνακας ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν θυροφύλλων, δι' ὧν να δύνανταί τις να βλέπῃ τοὺς ἀντιθέτως ἐρχομένους. Ἀμφότεραι αἱ πλευραὶ τῶν θυρῶν τούτων, δεόν να φωτίζονται διὰ φυσικοῦ ἢ τεχνητοῦ φωτός.

Ἄρθρον 10 Ἀριθμός καὶ διάταξις ἐξόδων

Αἱ ἐξοδοὶ δεόν να εἶναι ἐπαρκεῖς εἰς ἀριθμὸν καὶ κατασκευασμέναι κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν ἐν περιπτώσει κινδύνου ἀμεσον καὶ ταχεῖαν ἐκκένωσιν ὅλων τῶν διαμερισμάτων ἐργασίας καὶ τοῦ ὅλου κτιρίου τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐδέποτε δε να εἶναι στενωτέραι τῶν διόδων αὐτῶν ἐξυπηρετούσιν. Αἱ ἐξοδοὶ αὗται δεόν να φωτίζονται καταλλήλως, να εἶναι δε πάντοτε ἐλευθέραι καὶ να μὴ παρεντίθενται ἐμπορεύματα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα δυσχεραίνοντα τὴν ἐλευθέραν ἐξοδον.

Ἄρθρον 11 Ἐξοδοὶ ἐργοστασίων ευφλέκτων καὶ ἐκρηκτικῶν υλῶν

Ἐν ἐργαστηρίοις, ἀποθήκαις ἢ γραφεῖοις, ὅπου γίνεταί κατεργασία ἐκρηκτικῶν ἢ ευφλέκτων υλῶν ἢ εὐρίσκονται συσκευαὶ ἢ δοχεῖα υποκείμενα εἰς ἐκρηξίν, οἱ ἐργάται δὲν πρέπει να τοποθετῶνται εἰς θέσιν ἀπέχουσιν πλεόντων 10 μέτρων τῆς ἐξόδου, εἴαν δε τὰ παράθυρα φράσσονται διὰ κιγκλίδων, πρέπει αὗται να ἀνοίγονται ευκόλως ἐκ τῶν ἐσῶ πρὸς τὰ ἐξῶ. Ἄπασαι οἱ ἐξοδοὶ, δεόν ἀπαραιτήτως να ἀγωσὶ πρὸς τὸ ἐξωτερικόν ἔδαφος εἴτε διὰ διαδρόμων εἴτε διὰ σταθερῶν ἀφλέκτων κλιμάκων.

Ἄρθρον 12 Διακριτικὰ σημεῖα ἐξόδων

Εἰς ἐπιχειρήσεις ὅπου ἀσχολοῦνται πολλὰ πρόσωπα, εὐανάγνωστοι ἐπιγραφαὶ δεικνύουσι διὰ βέλους τὴν ταχύτεραν ἐξοδον. Αἱ θύραι αἱ μὴ χρησιμοποιούμεναι δι' ἐξοδον συνήθως, ἀλλὰ μόνον ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, ἀνοίγονται ευκόλως ἐκ τῶν ἐσῶ πρὸς τὰ ἐξῶ, σημειοῦνται δε δι' εὐαναγνώστων ἐπιγραφῶν ὡς ἐξοδοὶ κινδύνου. Ὅταν ἡ ἐργασία συνεχίζεται καὶ κατὰ τὴν νύκτα, δεόν ὅπως καταβάλληται μέριμνα ἵνα πάσαι αἱ ἀνωτέρω ἐπιγραφαὶ φωτίζονται ἐντόνως δι' ἐρυθροῦ λαμπτήρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ' Κλίμακες Ἄρθρον 13 Γενικαὶ διατάξεις

Αἱ κλίμακες αἱ ἐξυπηρετούσαι τὰς ἀνάγκας τῶν ἐργασίας ἐγκατεστημένων εἰς πολυρόφους οἰκοδομὰς, κατασκευάζονται στερεῶς ἐξ υλικοῦ ἀφλέκτου ἢ ἐκ ξύλου προστατευομένου δι' ἐπενδύσεως ἀφλέκτου.

Αἱ κλίμακες δεόν να φωτίζονται ἐπαρκῶς καὶ καταλλήλως. Εἴαν ὁ φυσικὸς φωτισμὸς δὲν ἐπαρκῆ, δεόν να ἐνισχυθῇ διὰ τεχνητοῦ.

Αι κλίμακες είναι πάντοτε ελεύθεραι και δεν παρατίθενται εμπορεύματα ή οιαδήποτε αντικείμενα παρεμποδίζοντα την ευχερή δι' αυτών κυκλοφορίαν.

Άρθρον 14

Σταθεραί κλίμακες

Όταν η διαφορά ύψους δύο δαπέδων απ' αλλήλων είναι πλέον των 0,75, η ανάβασις εκτελείται διά μονίμων και σταθερών κλιμάκων, αίτινες διά να θεωρώνται ασφαλείς πρέπει να πληρώσι τους επομένους όρους.

- 1) Να είναι προσηρμοσμένα ασφαλώς αμφοτέρα τα άκρα αυτών.
- 2) Να έχωσι πλάτος ανάλογον προς τον αριθμόν του δι' αυτών εξυπηρετουμένου προσωπικού, διά να είναι επαρκείς διά την άμεσον εκκένωσιν όλων των διαμερισμάτων της εργασίας, ουδέποτε δε να είναι στενότεραι των εξόδων άτινας εξυπηρετούσι.
- 3) Να φέρωσι χειρολισθήρας επ' αμφοτέρων των πλευρών και καθ' όλον το μήκος αυτών, ύψους τουλάχιστον 1 μέτρου.
- 4) Οι χειρολισθήρες να συνεχίζονται προς το άνω δάπεδον προς το οποίον οδηγεί η κλίμαξ και εις ύψος ενός τουλάχιστον μέτρου άνωθεν αυτού.
- 5) Να έχωσι πλήρη αριθμόν βαθμίδων του αυτού πλάτους και ύψους.
- 6) Το ύψος των βαθμίδων να μην είναι ποτέ μικρότερον των 0,18 μ. ουδέ ανώτερον των 0,28 μέτρων το δε βάθος των βαθμίδων ουδέποτε να είναι ολιγότερον των 0,27 του μέτρου.
- 7) Αι άνω των δέκα μέτρων κλίμακες να φέρωσιν ανά δέκα μέτρα αναπαυτήρια (κεφαλόσκαλα) άτινα περιβάλλονται διά κιγκλίδων του αυτού ύψους προς τον χειρολισθήρα της κλίμακος.

Άρθρον 15

Εξωτερικαί κλίμακες

Εις τα εργοστάσια έχοντα τουλάχιστον δύο ορόφους, επιβάλλεται η κατασκευή αναλόγων εξωτερικών αφλέκτων κλιμάκων χρησιμοποιουμένων μόνον εν περιπτώσει πυρκαγιών ή άλλης επειγούσης ανάγκης, προς τας οποίας φέρουσιν ειδικαί έξοδοι.

Αι εξωτερικαί κλίμακες, δέον περιοδικώς να εξετάζονται υπό αρμοδίου υπευθύνου προσώπου και πάντα τα οξειδωμένα ή οπωσδήποτε βεβλαμμένα τμήματα να επιδιορθώνονται ή να αντικαθίστανται αμέσως.

Άρθρον 16

Κάθετοι κλίμακες

Επιτρέπεται εις εξαιρετικάς περιπτώσεις, λόγω στενότητος χώρου, η εξυπηρέτησις διαφόρων δαπέδων ή μεσοδωμάτων διά καθέτων σταθερών κλιμάκων, δι' ας δεν ισχύουσι μεν αι περί πλάτους των βαθμίδων διατάξεις, αλλ' οποιαί θεωρούνται ασφαλείς μόνον εάν πληρώσι τους επομένους όρους;

- 1) Να είναι σταθερώς προσηρμοσμένοι εις αμφοτέρα τα άκρα.
- 2) Να έχωσι χειρολισθήρας επ' αμφοτέρων των πλευρών.
- 3) Να έχωσιν οι βαθμίδες της κλίμακος αρκετόν μήκος και να υπάρχη όπισθεν τούτων αρκετόν διάστημα, ούτως ώστε να εξασφαλίζωσι στερεόν βάθρον εις τους πόδας.
- 4) Να συνεχίζονται οι χειρολισθήρες εις ύψος, τουλάχιστον 0,75 άνω της επιφανείας του δαπέδου, προς το οποίον οδηγεί η κλίμαξ.

Άρθρον 17

Φορηταί κλίμακες

Αι φορηταί κλίμακες, δέον να στηρίζονται επί στερεάς βάσεως, να εφοδιάζονται δε εις το ανώτερον σημείον της στηρίξεως διά καταλλήλων αγκίστρων, προς αποφυγήν ολισθήσεως.

Εις τας θέσεις όπου γίνεται συχνή χρήσις αυτών, πρέπει να ληφθούν, διά την πλήρη ασφάλειαν, συμπληρωματικά μέτρα, ανάλογα με τον σκοπόν, διά τον οποίον προορίζονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Φωτισμός
Άρθρον 18
Φωτισμός

Εις παν εργοστάσιον, εργαστήριον εμπορικών ή άλλο κατάστημα, καθώς και εις τας διόδους ή κλίμακας αυτών, δέον να υπάρξη, εφ' όσον τούτο είναι δυνατόν, επαρκής φυσικός φωτισμός, ώστε η εργασία να εκτελήται ευχερώς και να προστατεύηται η όρασις του εργάτου.

Ο φωτισμός των αιθουσών των μηχανημάτων δέον να είναι ισχυρός και διατεταγμένος κατά τρόπον ώστε παν κινούμενον τμήμα ή όργανον της μηχανής να φωτίζεται επαρκώς.

Διά του λευκού χρωματισμού των τοίχων ή τουλάχιστον του ανωτέρου τμήματος αυτών και της οφορής δέον να επιδιώκεται η επίτευξις εντονωτέρου φωτισμού των τόπων εργασίας.

Διά να μη ελαττώνηται ο φυσικός και τεχνητός φωτισμός πρέπει αι ύαλοι των παραθύρων και των λυχνιών να διατηρώνται άκρως καθαράί.

Άρθρον 19

Τα πλευρικά παράθυρα οδοντωτών στεγών και άλλα συστήματα φωτισμού εκ των άνω των αιθουσών εργασίας, δέον να τοποθετώνται μέσω ανοιγμάτων, όσον το δυνατόν ομοιομόρφων, ώστε να επιτυγχάνεται και εις τα πλέον απομακρυσμένα μέρη των αιθουσών υπό τας συνθήκεις συνθήκας κατά την ημέραν επαρκής φωτισμός. Προ των φωτιζομένων θυρών και παραθύρων, δέον να λαμβάνωνται μέτρα, όπως αι εντός των τόπων εργασίας εργάται προστατεύονται εναντίον των ακτίνων του ηλίου και της ηλιακής θερμότητος κατά τας θερμάς εποχάς του έτους.

Άρθρον 20

Τα υάλινα παράθυρα τα ευρισκόμενα άνωθεν των τόπων εργασίας, άτινα θραυόμενα δύναται να αποτελέσωσι κίνδυνον διά τους εργαζομένους, δέον να προφυλάσσωνται εκ των κάτω διά συρματοπλεγμάτων.

Άρθρον 21
Τεχνητός Φωτισμός

Ο φυσικός φωτισμός δέον να θεωρήται ανεπαρκής όταν μεταξύ της 9ης πρωινής και 4ης απογευματινής παρίσταται ανάγκη προσφυγής εις τον τεχνητόν φωτισμόν. Εν ή περιπτώσει ο φυσικός φωτισμός δεν είναι επαρκής καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας δέν να συμπληρούται ούτος διά τεχνητού φωτός. Το ύψος και η απόστασις των εστιών του τεχνητού φωτισμού θα ρυθμίζεται κατά τρόπον παρέχοντα ομοιόμορφον και κανονικώς κατανεμημένον φωτισμόν επί του πεδίου εργασίας. Αι φωτειναί εστίαί, δέον να τοποθετώνται τοιουτοτρόπως, ώστε να φωτίζωσι διαρκώς και σταθερώς το πεδίον εργασίας, χωρίς να είναι εκτυφλωτικάί ουδέ να παρέχωσιν αποτόμους σκιάς ή εκθαμβωτικάς ανακλάσεις προσβαλλούσας οπωσδήποτε την όρασιν.

Προς τούτο δέον να εφοδιάζωνται με επισκιαστήρας καταναγαστήρας με σφαίρας υαλίνας αποστιλβωμένας εσωτερικώς ή με άλλα ανάλογα προφυλακτικά συστήματα. Εν ανάγκη δέον να χρησιμοποιώνται παραπετάσματα ή προστεγάσματα εξ υαλοπινάκων διαχύσεως ή ανακλάσεως προς τον σκοπόν βελτιώσεως των συνθηκών του φυσικού ή τεχνητού φωτισμού και αποφυγής ούτω της υπερβολικής κοπώσεως των οφθαλμών.

Άρθρον 22
Φωτισμός διά γυμνού φωτός

Αι εστίαια του τεχνητού φωτός δεν πρέπει να αλλοιώνουν σημαντικώς την σύνθεσιν του αέρος διά των προϊόντων της καύσεως ούτε να αυξάνουν αισθητώς την θερμοκρασίαν της ατμοσφαιρας περίξ του εργάτου.

Τα φωτιστικά ή άλλα διά φλογός μηχανήματα ή εστίαι θερμάνσεως δέον να ευρίσκονται εις αρκετήν απόστασιν από παντός αντικειμένου δυναμένου να αναφλεγή και να τοποθετώνται κατά τρόπον ώστε η ακτινοβολία αυτών να μη παραβλάπτη την όρασιν των εργαζομένων.

Η τοποθέτησις δίσκων εξ αφλέκτου ύλης επί της οροφής ή των τοίχων προς προφύλαξιν αυτών από της φλογός και της θερμάνσεως είναι υποχρεωτική.

Αι κινηταί φωτιστικά λυχνία, δέον να έχωσιν βάσιν στερεάν.

Φωτιστικά λυχνία κινηταί ή μη, φέρουσιν υαλοσωλήνα ή σφαίραν υαλίνην ή περί την φλόγαν δίκτυον μεταλλικόν, ώστε να εμποδίζηται η επαφή της φλογός προς ύλας αίτινες δύναται να αναφλεγώσιν.

Άρθρον 23

Υγραί φωτιστικά ύλαι

Αι διά ρευστής φωτιστικής ύλης λειτουργούσαι λυχνία δέον να αναρτώνται στερεώς. Εφ' όσον δε τα ράμφη της φλογός ευρίσκονται κάτωθι του δοχείου του περιέχοντος την καύσιμον ύλην πρέπει να λαμβάνονται μέτρα αποκλείοντα την θέρμανσιν του δοχείου. Ουδέποτε χρησιμοποιούνται διά τας υγράς φωτιστικάς ουσίας δοχεία εξ ευθράστου υάλου.

Η πλήρωσις των συσκευών φωτισμού ή θερμάνσεως δι' υγράς καυσίμου ύλης, εντός των τόπων εργασίας ή των διόδων, γίνεται μόνον υπό το φως της ημέρας και εφ' όσον ουδεμία φλοξ υπάρχει εις τα πέριξ.

Οι αγωγοί σωλήνες αερίου εις τας συσκευάς φωτισμού ή θερμάνσεως είναι εκ μετάλλου ή περιβάλλονται διά μετάλλου ή άλλης ακαύστου ουσίας.

Άρθρον 24

Σκεύη εμποδίζοντα τον φωτισμόν

Τα σκεύη, αι προφυλακτικά συσκευαί, τα μηχανήματα κλπ. θα είναι διατεταγμένα κατά τρόπον μη εμποδίζοντα τον φωτισμόν του πεδίου της εργασίας.

Εις εξαιρετικάς περιπτώσεις η Επιθεώρησις Εργασίας δύναται να επιτρέψη, ώστε η ανεπάρκεια του φωτός της ημέρας να συμπληρωθή διά τεχνητού τοιούτου αντί της μετατοπίσεως των συσκευών, επίπλων ή μηχανημάτων.

Άρθρον 25

Φωτισμός επικινδύνων τόπων

Εις τόπους εργασίας μη φωτιζομένους επαρκώς διά φυσικού φωτός και εις άλλα διαμερίσματα όπου η φύσις της εργασίας επιβάλλει ειδικόν φωτισμόν λόγω εξατμίσεων ευφλέκτων αερίων υποκειμένων εις έκρηξιν (π.χ. εργοστάσια κατασκευής διθειούχου άνθρακος, οιοπνευματοποιεία, εργοστάσια φωταερίου, ανθρακοσβεστίου κλπ.) και εργοστάσια κατασκευής εκρηκτικών υλών, ο φωτισμός δέον να διενεργήται είτε δι' ηλεκτρικών λυχνιών με διπλά τοιχώματα, ων ο κύριος αγωγός, ασφάλεια και το σύστημα λήψεως δέον να κείνται εκτός του κτιρίου ή να γίνεται εκ των έξω διά λυχνιών, αίτινες ασφαλιζονται εντός κλειστών κιβωτίων με ανθεκτικούς και καλώς κλεισμένους υαλοπίνακας, ώστε να μην υπάρχει συνάφεια με τον χώρον της εκρηκτικής ύλης.

Ως κινηταί λυχνία εις το εσωτερικόν των κτιρίων με κίνδυνον εκρήξεως χρησιμοποιούνται μόνον ασφαλιστικά λυχνία (DAVIS). Η διάταξις αύτη δεν ισχύει διά το ξηραντήριον βαμβακοπυρίτιδος όπου απαγορεύεται γενικώς η χρήσις κινητών λυχνιών. Η χρήσις ηλεκτρικών λυχνιών με καλώδιον φορητόν εις τους επικινδύνους χώρους απαγορεύεται. Δέον να λαμβάνονται μέτρα ώστε πάσα εναπόθεσις εκρηκτικής κόνεως επί της πηγής του φωτός να εμποδίζηται. Οι ηλεκτρικοί αγωγοί δέον να ευρίσκονται εις καλήν πάντοτε κατάστασιν, άπαξ δε του έτους να δοκιμάζονται.

Η τακτοποίησις των λυχνιών δέον να λαμβάνη χώραν εις καθωρισμένον μέρος του τόπου εργασίας. Ειδικοί εργάται διατίθενται διά την μεταφοράν ανημμένων λυχνιών εις τας θέσεις

των. Οι εργάται οίτινες είναι επιφορτισμένοι να ανάπτωσι τας λυχνίας, δεν επιτρέπεται να εισέρχωνται εις τόπους υποκειμένους εις κίνδυνον εκρήξεως.

Άρθρον 26 Ηλεκτρικός φωτισμός

Εις διαμερίσματα όπου γίνεται χρήσις ηλεκτρικού ρεύματος εφαρμόζονται αι περί ηλεκτρικών εγκαταστάσεων διατάξεις.

Οι διακόπται του τοπικού φωτισμού δέον να τοποθετώνται πλησίον των θυρών εις τρόπον ώστε ο χειρισμός αυτών να είναι εύκολος και ακίνδυνος.

Άρθρον 27 Εφεδρικός φωτισμός

Εις περίπτωσιν καθ'ην διά του κινητήρος του εργοστασίου όπερ απασχολεί πλέον των 50 εργατών, γίνεται συγχρόνως ηλεκτροφωτισμός αυτού, δέον εφ' όσον το εργοστάσιον εργάζεται και την νύκτα να υπάρχουν εφεδρικοί λυχνίαί, έτοιμοι προς λειτουργίαν διά την περίπτωσιν καθ'ην ο γενικός κινητήρ σταματήσει, ιδίως πλησίον εκάστης εξόδου, διόδου ή κλιμακοστασίου.

Άρθρον 28 Φωτεινά σήματα κινδύνου

Πλησίον ανοιγμάτων του δαπέδου ή κλιμακοστασίων, ικριωμάτων, μεσοδομάτων, παραθύρων, αναβατήρων, στοών, κεκλιμένων, επιπέδων, τάφρων, οχετών ή δοχείων κλπ. εις τα οποία λόγω του τρόπου της εργασίας είναι αδύνατον να τοποθετώνται προφυλακτικές εναντίον του κινδύνου πτώσεως επιβάλλεται άμα τη δύσει του ηλίου φωτισμός ειδοποιών περί του κινδύνου πτώσεως.

Άρθρον 29 Μέτρα εναντίον πυρκαϊάς

Οι ιδιοκτήται και οι διευθυνταί επιχειρήσεως απασχολούσης πλέον των 50 εργατών, αδιαφόρου φύλου και ηλικίας, λαμβάνουσι τα κατάλληλα μέτρα, ώστε πάσα έναρξις πυρκαϊάς να δύναται να καταπολεμήται αποτελεσματικώς. Οδηγίαί τοιχοκολλημένα εν εκάστω διαμερίσματι εργασίας δεικνύουσι τα υλικά και τα μέσα της σβέσεως, τα οποία πρέπει να είναι πρόχειρα και τον τρόπον του χειρισμού αυτών. Τα υλικά ταύτα τηρούνται πάντοτε εν καλή καταστάσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'-

Αερισμός Άρθρον 30

Φυσικός αερισμός

Προς επαρκή αερισμόν των τόπων εργασίας δέον να αναλογώσιν οκτώ κυβικά μέτρα τουλάχιστον δι' έκαστον εργάτην απασχολούμενον εντός του εργαστηρίου. Εις διαμερίσματα εργασίας ων το δάπεδον ευρίσκεται εις βάθος πλέον του 1,50 μέτρου υπό το έδαφος, ως και εις χημικά εργοστάσια ή εργαστήρια, η αναλογία αέρος εις έκαστον εργάτην δέον να είναι δέκα κυβικά μέτρα τουλάχιστον. Εις την εκτίμησιν του κυβισμού τούτου δεν πρέπει να λαμβάνηται υπ' όπιν το διάστημα το ευρισκόμεναν υψηλότερον των 4 μέτρων. Εις τας αιθούσας εργασίας, δέον να υπάρχωσι κατάλληλα ανοίγματα μεγέθους επαρκούς και εις θέσεις καταλλήλους ούτως ώστε να εξασφαλίζετσι η κυκλοφορία του αέρος διαρκώς και αποτελεσματικώς εις όλα τα τμήματα εργασίας. Το εμβαδόν το διατιθέμενον δι' έκαστον εργάτην εις κλειστόν τινά τόπον εργασίας δεν πρέπει να είναι κατώτερον των δύο τετραγωνικών μέτρων. Εις τον υπολογισμόν του εμβαδού και κυβισμού δι' έκαστον εργάτην

περιλαμβάνεται και ο χώρος τον οποίον καταλαμβάνουν τα σκεύη, αι μηχαναί και λοιπά εγκαταστάσεις.

Ο αερισμός πρέπει να είναι επαρκής εις τρόπον ώστε να αποφεύγεται και η υπερβολική ύψωσις της θερμοκρασίας.

Εν ή περιπτώσει ο φυσικός αερισμός είναι ανεπαρκής ή αδύνατος λόγω της φύσεως της εργασίας, δέον να αντικαθίσταται ή συμπληρούται διά τεχνητού.

Πάντως δέον να θεωρηθή ως επαρκής αερισμός εξασφαλίζων την καθαριότητα του αέρος εις τα διαμερίσματα εργασίας ο πλήρως ανανεώνων τουλάχιστον τετράκις καθ' ώραν την ατμόσφαιραν εργασίας, ούτως ώστε ν' αναλογώσι τουλάχιστον 40 κυβικά μέτρα αέρος κατ' άτομον και ώρα.

Εις τας αιθούσας και τα εργαστήρια ένθα η εκτελουμένη εργασία έχει χαρακτήρα ιδιαίτερος ανθυγιεινόν δέον να αναλογούν δι' έκαστον εργάτην και καθ' εκάστην ώραν 60 κυβικά μέτρα αέρος.

Πλην τούτου οι τόποι εργασίας πρέπει να αερίζονται ευρέως άπαξ τουλάχιστον της ημέρας αφινομένων ανοικτών όλων των θυρών και παραθύρων κατά την μεσημβινήν διακοπήν,

Τα αυτά ισχύουν και διά τα καταστήματα αποικιακών και παντοπωλεία.

Άρθρον 31

Τα ανοίγματα τα χρησιμεύονται διά τον αερισμόν, δέον να είναι τοποθετημένα εις τοιούτον ύψος και η ταχύτης της κυκλοφορίας του αέρος να είναι τοιαύτη ώστε να μη ενοχλώνται οι εργάτες, διά της προσαγωγής απευθείας επ' αυτών του ρεύματος του αέρος.

Άρθρον 32

Συστήματα προφυλάξεως από της θερμότητος, ψύχος κλπ.

Εις τα εργαστήρια και εργοστάσια, εντός των οποίων ως εκ της φύσεως της εργασίας απαιτείται θερμοκρασία λίαν υψηλή ή χαμηλή, δέον να λαμβάνωνται διά την προφύλαξιν των εργατών τα κατάλληλα εκάστοτε μέτρα.

Εις τους τόπους τους θερμαινομένους διά μέσου πυρός (θερμαστών) πρέπει να εξασφαλίζεται η κανονική και πλήρης απομάκρυνσις των καυσαερίων. Προς προφύλαξιν από της υπερβαλλούσης θερμότητος κατά τους θερινούς μήνας, πρέπει να τοποθετώνται προ των παραθύρων κατάλληλα παραπετάσματα ή ανάλογος επίστρωσις ή χρωματισμός των υάλων των παραθύρων. Κατά την εν υπαίθρω εκτελουμένην εργασίαν δέον να λαμβάνωνται μέτρα διά την κατασκευήν υποστέγων, σκιάδων, ή προκαλυπτήρων, εις ας να καταφεύγωσιν οι εργάται εν περιπτώσει δυσμενών ατμοσφαιρικών συνθηκών.

Εις τα διαμερίσματα όπου ο τρόπος της εργασίας παράγει υψηλήν θερμοκρασίαν, δέον να εγκατασταθώσι συσκευαί αποψύχουσαι τεχνητώς τον αέρα προς τήρησιν ανεκτής θερμοκρασίας.

Άρθρον 33

Απαγωγή υδρατμών.-

Αι εργασίαι αι ελκύουσαι μεγάλην ποσότητα υδρατμών και σχηματίζουσαι ομίχλην εντός του διαμερίσματος (βαφεία, καθαριστήρια κλπ.) δεν επιτρέπονται ει μη μόνον εις ιδιαίτερα διαμερίσματα.

Δέον να λαμβάνωνται πάντα τα μέτρα, εις τα διαμερίσματα ταύτα, προς καταστολήν της γενέσεως ομίχλης και υγροποίησεως των ατμών επί των τοίχων και της οροφής.

Άρθρον 34

Παραμονή εις υγρά και θερμά διαμερίσματα

Εις τας εργασίας δι ας χρησιμοποιείται τεχνητή υγρασία, δέον να λαμβάνωνται πάντα τα σχετικά μέτρα προς αποσόβησιν των εκ ταύτης κινδύνων της υγείας των εντός των διαμερισμάτων τούτων εργαζομένων.

Το ύδωρ το χρησιμοποιούμενον προς ύγρανσιν της ατμοσφαιρας δεν πρέπει να περιέχη επιβλαβείς διά την υγείαν των εργατών ουσίας ή νοσογόνα σπέρματα.

Εάν η φύσις της εκμεταλλεύσεως απαιτεί ώστε η εργασία να εκτελήται εντός διαμερισμάτων υπό υψηλήν θερμοκρασίαν και όπου παράγονται συγχρόνως αέρια ή ατμοί, αι ώραι της εργασίας δέον να κατανέμονται κατά τρόπον ώστε η παρουσία των εργατών, εντός των διαμερισμάτων τούτων, να είναι όσον το δυνατόν βραχυτέρας διαρκείας.

Άρθρον 35

Κόνεις

Αι εργασίαι αι παράγουσαι κονιορτόν οιασδήποτε φύσεως, δέον να εκτελώνται εις πάσας τας περιπτώσεις καθ' ας τούτο είναι δυνατόν, εντός κλειστών μηχανημάτων φερόντων απορροφητικούς αγωγούς.

Οσάκις δεν είναι δυνατή η χρησιμοποίησις τιοιούτων μηχανημάτων, δέον να λαμβάνονται μέτρα κατάλληλα, ώστε ο κονιορτός να συλλαμβάνηται καθ' ον χρόνον σχηματίζεται και όσον το δυνατόν πλησιέστερον προς την εστίαν της παραγωγής δι' απορροφητικών συσκευών. Συνιστάται όπως η απορρόφησις αυτή εκτελήται εκ των κάτω προς τα άνω, ο δε συλλαμβανόμενος ούτω κονιορτός συλλέγεται εντός κονιοθαλάμων και απομακρύνηται χωρίς να διαχύνηται εντός των τόπων εργασίας.

Πλην του τοπικού αερισμού αι κονιορτώδεις εργασίαι, δέον να διαθέτωσι και γενικόν αερισμόν απαλλάσσοντα κατά το δυνατόν περισσότερον τους χώρους εργασίας υπό του εις την ατμόσφαιραν διαφεύγοντος τυχόν κονιορτού. Τα μηχανήματα αερισμού και οι απορροφητικοί αγωγοί δέον να καθαρίζονται συχνάκις και να διατηρώνται εις κατάστασιν επιτρέπουσαν την εύκολον και κανονικήν διάδοσιν δι' αυτών του κονιορτού.

Εις πάσας τας περιπτώσεις καθ' ας είναι δυνατόν και οσάκις τούτο δεν αντιτίθεται προς την φύσιν της εργασίας να προλαμβάνηται ο σχηματισμός των επιβλαβών κόνεων και η διάχυσις αυτών εντός των τόπων εργασίας δέον όπως αι πρώται ύλαι, ως και τα παραγόμενα προϊόντα, επίσης το δάπεδον, τα τοιχώματα και πάντα τα λοιπά μέρη όπου επισωρεύεται κονιορτός, διαβρέχονται συχνάκις δι' ύδατος ή δι' άλλων καταλλήλων υγρών.

Άρθρον 36

Ατμοί καπνοί, αέρια

Εις τα εργαστήρια και εργοστάσια εντός των οποίων παράγονται ατμοί, καπνοί και αέρια, δέον να υπάρχουν άνωθεν των τόπων παραγωγής καλύπτραι καπνοδόχοι ή οικιδήποτε άλλαι εγκαταστάσεις, απαίγουσαι ταύτα άμα τη παραγωγή των προς εξωτερικήν ατμόσφαιραν. Αι εργασίαι αι αναδίδουσαι επιβλαβείς ατμούς και αέρια, δέον να εκτελώνται εντός κλειστών μηχανημάτων φερόντων απορροφητικούς αγωγούς. Εν ουδεμιά περιπτώσει επιτρέπεται όπως οι ατμοί και τα αέρια ταύτα να εισδύουσι και διαχύνονται εντός των τόπων εργασίας.

Οι επιβλαβείς ή τοξικοί ατμοί, καπνοί και αέρια δεν πρέπει να εκδιώκονται προς την εξωτερικήν ατμόσφαιραν πριν ή υποβληθώσιν εις ειδικήν αναλόγως των περιπτώσεων επεξεργασίαν (διά συμπυκνώσεως, κατακρημνίσεως, εξουδετέρωσεως, μεταποιήσεως διά του πυρός κλπ.) ήτις να καθιστά τούτους αβλαβείς εις τους πέριξ κατοικούντας, τα ζώα και την βλάστησιν.

Η χρησιμοποίησις και η κυκλοφορία των επιβλαβών υγρών και αερίων εις τα διάφορα τμήματα της εργασίας, δέον να εκτελήται εντός ερμητικώς κεκλεισμένων αγωγών δι' αναρροφήσεως ή πιέσεως.

Άρθρον 37

Προφύλαξις ανεμιστήρων

Ανεμιστήρες και εν γένει εγκαταστάσεις αναρροφήσεως εις εργοστάσια οξέων ή άλλων προϊόντων, δυναμένων να επιφέρωσιν οξειδωσιν κατασκευάζονται ή καλύπτονται δι' ουσιών παρεμποδιζουσών την οξειδωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'
Καθαρισμός
Άρθρον 38
Συλλογή φύλαξης και απομάκρυνσις απορριμμάτων

Πάντα τα διαμερίσματα εργασίας, οι διάδρομοι, αι κλίμακες, αι αίθουσαι διαμονής εργατών κλπ. δέον να διατηρώνται εν καλή καταστάσει και καθαρά, η δέ σάωσις αυτών να εκτελήται δι' υγρών σαρώθρων ή δι' οιουδήποτε άλλου μέσου μη εγείροντος κονιορτόν.

Η απόρριψις επί των δαπέδων ουσιών δυναμένων να καταστήσῃσι ταύτα ολισθηρά πρέπει να απαγορεύεται.

Τα απορρίματα πάσης φύσεως περισυλλέγονται και απομακρύνονται εκ των διαμερισμάτων εργασίας αμέσως μετά την διακοπήν της εργασίας.

Πάντα τα εις σήψιν υποκείμενα υπολείμματα τοποθετούνται εις δοχεία ερμητικώς κεκλεισμένα και απομακρύνονται καθ' εκάστην από τον τόπον εργασίας ή καίονται ή θάπτονται εντός της γης και μακράν των κατοικιών εις τόπον οριζόμενον υπό του Δήμου ή της Κοινότητος, ούτως ώστε ουδείς κίνδυνος να δύναται να προκύψη εκ τούτου διά την υγείαν των εργαζομένων και των περιοίκων.

Τα περιεχόμενα απορρίματα δοχεία κενούνται και καθαρίζονται άπαξ της ημέρας.

Άρθρον 39

Καθαρισμός τόπων εργασίας.-άπαξ της εβδομάδος τουλάχιστον εις τους τόπους εργασίας, δέον να γίνεται γενικός καθαρισμός και τακτοποίησις των εν αυτοίς αντικειμένων. Η κόνις θα αφαιρήται εκ των τοίχων, οροφών, πλαισίων των παραθύρων, υαλοπινάκων συσκευών θερμάνσεως κλπ. Εν η περιπτώσει η κόνις είναι δηλητηριώδης ή νοσηρά, ο καθαρισμός αυτής γίνεται διά πλύσεως ή της βοήθεια αναρροφητήρων.

Άρθρον 40

Απαγωγή υδάτων

Εις τα διαμερίσματα όπου λόγω της φύσεως της εργασίας ευρίσκεται επί του δαπέδου μεγάλη ποσότης ύδατος ή άλλων υγρών, το έδαφος δέον να είναι ομοιομερές, συμπαγές και αδιάβροχον.

Διά την απομάκρυνσιν των υδάτων τούτων δέον να υπάρχουν αύλακες μόνιμοι και καταλλήλως κατασκευασμένοι.

Τα δοχεία ή φρέατα τα προοριζόμενα προς συλλογήν των υγρών και καθίζησιν των ζωϊκών απορριμμάτων ως και οι οχετοί ροής, διά των οποίων τα υγρά θα εκκενώνται εκ των διαμερισμάτων, θα είναι υδατοστεγή και ευκόλου καθαρισμού.

Δοχεία και οχετοί θα είναι κεκαλυμμένοι.

Άρθρον 41

Απαγωγή και προφύλαξις από των οργανικών και τοξικών υγρών.

Διά την προφύλαξιν από των οργανικών υγρών των επιδεκτικών σήψεως ή δυσώδους ζυμώσεως, όπου δεν υπάρχει κεντρική αποχέτευσις, δέον να κατασκευάζονται βόθροι, εντός των οποίων ταύτα να αποχετεύονται. Συνιστάται η κατασκευή σηπτικών βόθρων όπου να υφίστανται βιολογικόν καθαρισμόν. Τα υγρά ταύτα εφ' όσον αποχετεύονται εις εξωτερικούς ακαλύπτους οχετούς, δέον να εξουδετερώνται καταλλήλως (διά θειικού σιδήρου, διαλύσεως ασβέστου, χλωριούχου ασβεστίου κλπ.).

Τα τοξικά υγρά τα αποχετευόμενα επί των πέριξ ρεόντων υδάτων, δέον να εξουδετερώνται καταλλήλως.

Άρθρον 42

Πτυελοδοχεία

Εις έκαστον διαμέρισμα εργασίας τοποθετείται εις ύψος 0,70 μ. και εις καταλλήλους θέσεις επαρκής αριθμός πτυελοδοχείων εξ υλικού αδιαποτίστου, άτινα, δέον να πλύνωνται δι' απολυμαντικής διαλύσεως τουλάχιστον άπαξ της ημέρας.

Άρθρον 43
Καθαρισμός επικινδύνων τόπων

Απαγορεύεται πάσα εργασία καθαρισμού πλησίον μηχανήματος εν κινήσει, εφ' όσον λόγω της φύσεως του μηχανήματος είναι δυνατόν να συμβή ατύχημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'- Αποχωρητήρια
Άρθρον 44
Διάταξις των αποχωρητηρίων

Εις παν εργαστήριον εργοστάσιον ή εμπορικόν κατάστημα υπάρχει επαρκής αριθμός αποχωρητηρίων. Επιτρέπεται όμως εις τα εντός της αυτής οικίας εμπορικά καταστήματα όπως κάμνωσι χρήσιν κοινών αποχωρητηρίων.

Τα αποχωρητήρια δέον να μη συγκοινωνούν αμέσως μετά των περικλείστων διαμερισμάτων όπου διαμένουσιν εργάται, είτε προς εργασίαν είτε προς ανάπαυσιν κατά τας διακοπάς.

Δέον να έχουσιν επαρκή αερισμόν και φωτισμόν και να είναι διευθετημένα εις τρόπον ώστε να μη αναδίδουν δυσοσμίαν.

Άρθρον 45
Οχετοί

Οι οχετοί των αφοδευτηρίων, δέον να είναι διατεταγμένοι κατά τρόπον ώστε να μην αναδίδουν δύσοσμα αέρια μολύνοντα τον αέρα και να είναι στεγανοί ώστε να προφυλάσσεται από της μολύνσεως το έδαφος μετά των υπογείως ρεόντων υδάτων εξ ων τροφοδοτούνται φρέατα και πηγαί.

Άρθρον 46
Αριθμός αποχωρητηρίων

Εις έκαστον εργοστάσιον, εργαστήριον ή εμπορικόν κατάστημα αναλογεί τουλάχιστον εν αποχωρητήριον διά 40 εργάτας.

Επί εργοστασίων ή εργαστηρίων ή εμπορικών καταστημάτων, απασχολούντων πλέον των 20 γυναικών ή κορασίων πρέπει να υπάρχουν ιδιαίτερα αποχωρητήρια, διά τα πρόσωπα ταύτα και εις την αυτήν αναλογίαν ως διά τους άρρενας εργάτας. Πλην τούτων εγκαθίσταται και ανάλογος αριθμός ουρητηρίων. Η τήρησις των διατάξεως της παρούσης παραγράφου διά τα μεν κατά την δημοσίευσιν του παρόντος διατάγματος ιδρυόμενα εργοστάσια, εργαστήρια κλπ. είναι απολύτως υποχρεωτική, εκ δε των ήδη υπάρχόντων απαλλάσσονται της υποχρεώσεως ταύτης μόνον αι εγκαταστάσεις των οποίων οι όροι δεν επιτρέπουν την πλήρη εφαρμογήν του παρόντος άρθρου και κατόπιν σχετικής γνωματεύσεως του αρμοδίου επιθεωρητού Εργασίας ή του Επιθεωρητού Επαγγελματικής υγιεινής.

Άρθρον 47
Καθαρισμός αποχωρητηρίων

Άνωθεν των αποχωρητηρίων και ουρητηρίων δέον να υπάρχει υδαταποθήκη, προς πλύσιν αυτών μετά πάσαν επίσκεψιν.

Το δάπεδον αυτών και οι τοίχοι εις ύψος ενός μέτρου τουλάχιστον από το έδαφος, πρέπει να είναι κατασκευασμένοι εξ υλικού αδιαποτίστου επί πλέον δε οι τοίχοι να είναι εξ ολοκλήρου επικεχρισμένοι διά λευκού υδροχρώματος. Διά τα αποχωρητήρια, των οποίων το περιεχόμενον δεν δύναται να αποχετευθή εις κεντρικόν τινά οχετόν, δέον να

κατασκευάζονται ανάλογοι βόθροι. Συνιστάται η κατασκευή σηπτικών τοιούτων, εντός των οποίων να επιτυγχάνεται βιολογικός καθαρισμός των αποχωρητηρίων.

Άρθρον 48

Απομάκρυνσις εκ της εργασίας διά φυσικὰς ἀνάγκας.

Οι κύριοι ή προϊσταμένοι εργασίας έχουν την υποχρέωσιν όπως μη παρεμποδίζουν τους υπ' αυτούς εργάτας αμφοτέρων των φύλων να απομακρύνωνται της εργασίας διά τας φυσικὰς αυτών ἀνάγκας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Υδωρ, νιπτήρες, ιματιοφυλάκια, τόποι διαμονής

Άρθρον 49

Πόσιμον ύδωρ.

Τα εργοστάσια, εργαστήρια και καταστήματα δέον να έχωσιν αρκετήν ποσότητα ύδατος. Αι υδαταποθήκαι να είναι καλώς κεκαλυμμένοι και να καθαρίζωνται κατά διαστήματα. Τοποθετούνται δε εις μέρη τοιαύτα, ώστε το ύδωρ να προφυλάσσηται από την μόλυνσιν των γειτνιαζόντων ακαθαρσιών ή δηλητηρίων, καθώς και από την υπερθέρμανσιν κατά τους θερινούς μήνας. Όπου υπάρχει κεντρική ύδρευσις της πόλεως απαγορεύεται η χρησιμοποίησις υδαταποθηκών.

Έκαστον εργοστάσιον παραχωρεί μετάλλινον κύπελλον εις έκαστον εργάτην. Της υποχρεώσεως απαλλάσσονται οι διαθέτοντες κρήνας εν είδη αναβρυτηρίων, μίαν ανά πενήκοντα εργάτας.

Άρθρον 50

Νιπτήρες.

Πάντες οι τόποι δέον να έχωσιν αρκετήν ποσότητα ύδατος προς καθαρισμόν, διατίθενται δε διά τους εργάτας νιπτήρες με ένα κρουρόν ανά πέντε εργάτας και σάπων. Οι νιπτήρες τοποθετούνται πλησίον των εργαστηρίων, εις υπόγεια ή εντός αυτών. Τα ύδατα πλύσεως αποχετεύονται καταλλήλως.

Άρθρον 51

Ιματιοφυλάκια.

Εις τα εργοστάσια, τα απασχολούντα άνω των 50 εργατών, δέον να υπάρχωσιν ιματιοφυλάκια καλώς αεριζόμενα, φέροντα ατομικά ερμάρια, εντός των οποίων οι εργάται να φυλάττωσι τα ενδύματά των.

Εφ' όσον δε το είδος της εργασίας το απαιτεί, δέον πλησίον των ιματιοφυλακίων να εγκαθίστανται στεγνωτήρια διά τα υγρά ενδύματα.

Άρθρον 52

Εις τα βιομηχανικά εργοστάσια, τα απασχολούντα κάτω των 50 εργατών τα ενδύματα δύναται να φυλάττωνται εντός των εργαστηρίων, υπό τον όρον να κατασκευασθώσιν ατομικά ερμάρια δι' έκαστον εργάτην, κλειόμενα διά κλειδίων.

Άρθρον 53

Αίθουσαι εστίασεως

Εις εργοστάσια ή εργαστήρια, απασχολούντα πλέον των 50 εργατών, συνιστάται η διάθεσις αιθουσών μετά τραπεζών και καθισμάτων, προς εστίασιν και ανάπαυσιν εργατικού προσωπικού, κατά τας ώρας της διακοπής της εργασίας.

Εις τας βιομηχανικάς επιχειρήσεις, βιοτεχνικάς ή εμπορικάς, εις α η εκτελουμένη εργασία δεν είναι συνεχής, ο Διευθυντής της επιχειρήσεως διαθέτει προς χρήσιν του προσωπικού, εφ' όσον δεν εμποδίζεται εκ τούτου η εργασία επαρκή αριθμόν καθισμάτων, διά να δύναται τούτο να αναπαύηται κατά τας περιόδους διακοπής της εργασίας. Καθίσματα πρέπει να χορηγώνται προς περιοδικήν ολιγόλεπτον ανάπαυσιν των εργατών και εις πάσας τας εργασίας καθ' ας δεν είναι απολύτως αναγκαία η εν ορθοστασία παρακολούθησις αυτών.

Εις τα εργαστήρια ή διαμερίσματα ένθα γίνεται διαλογή φύλλων καπνού και συσκευή ή κατεργασία καπνού, οι εργοδότηι οφείλουν να έχωσι προς χρήσιν των εργατών κατά την διάρκειαν της εργασίας καθίσματα ύψους τουλάχιστον ημίσεως μέτρου υπέρ το επίπεδον εις ό εκτελείται η διαλογή των καπνοφύλλων και η συσκευή ή κατεργασία καπνού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

Κινητήριοι μηχαναί

Άρθρον 54

Εγκαταστάσεις κινητηρίων μηχανών.

Αι κινητήριοι μηχαναί, μπορούν να εγκαθίστανται εις ιδιαίτερα διαμερίσματα ή απομονώνται διά καταλλήλων περιφραγμάτων ή κιγκλιδωμάτων. Όπου γίνεται χρήσις ηλεκτρομηχανών, δέον να εφρμόζονται δι' αυτάς και τα δίκτυα διανομής αι περί ηλεκτρικών εγκαταστάσεων διατάξεις.

Άρθρον 55

Εις τους δι' ατμού, αερίων και ηλεκτρικής ενέργειας κινητήρας, ή υδραυλικούς τροχούς, στροβίλους (τουρμπίνας) πλησιάζουν μόνον οι εργάται οίτινες ετάχθησαν προς επίβλεψίν των.

Άρθρον 56

Προφύλαξις από τα κινούμενα μέρη.

Όλα τα ελευθέρως κινούμενα τεμάχια μιας μηχανής, άτινα ευρίσκονται εις τον χώρον κυκλοφορίας του θερμαστού, λιπαντού και λοιπού βοηθητικού προσωπικού ως σφόνδυλοι, τροχαλίας, ιμάντες, σχοινία, οδοντωτοί τροχοί, μοχλοί (στρόφαλοι) σταυροί και προεξέχουσι σφήνες, κοχλίας ή σύνδεσμοι, του κυρίου ή των δευτερευόντων αξόνων, δέον να είναι εφοδιασμένοι διά στερεών προφυλακτικών συσκευών.

Οι σφόνδυλοι και αι τροχαλίας των κινητηρίων μηχανών περιβάλλονταν διά στερεών κιγκλιδωμάτων. Τα κιγκλιδώματα τοποθετούνται εις απόστασιν τουλάχιστον 0,50 μέτρου από της τροχαλίας, αποτελούνται δε εκ δύο τουλάχιστον οριζοντίων διαζωμάτων στηριζομένων επί στερεώς καθέτων ράβδων, ύψους τουλάχιστον ενός μέτρου, περιβάλλονται δε εις το κάτω μέρος διά ταινίας εκ σιδηρού ελάσματος ύψους τουλάχιστον 0,20 μ.

Εν η περιπτώσει η απόστασις του κιγκλιδώματος από της τροχαλίας είναι μικροτέρα των 0,50 κατασκευάζεται τούτο πυκνόν ώστε να παρεμποδίζεται η διά μέσου αυτού δίοδος των χειρών ή καλύπτεται ολόκληρος η τροχαλία διά στερεού μονίμου καλύμματος.

Υψηλά κείμενοι στρόφαλοι ή τροχαλίας εφ' όσον απέχουσιν από του εδάφους ολιγότερον των 1,80 μ. προφυλλάσσονται εκ των κάτω.

Άρθρον 57

Διάταξις στάσεως και εκκινήσεως.

Εις ατμομηχανάς εχούσας ανάγκης περιστροφής κατά την εκκίνησιν και όλας τας μηχανάς εσωτερικής καύσεως δυνάμεως άνω των πέντε ίππων, συνιστάται ο εφοδιασμός διά συστήματος εκκινήσεως όπερ δέον να παρέχη ασφάλειαν εναντίον κινδύνων εξ οπισθοδρομήσεως λόγω αντιδράσεως.

Εάν η περιστροφή δύναται να γίνη ακινδύνως μόνον από τον μηχανοδηγόν εις τας ατμομηχανάς, τότε δύναται να παραλειφθή η διάταξις της εκκινήσεως.

Άρθρον 58

Κατά την διενεργουμένην διά των χειρών περιστροφήν της ατμομηχανής προς υπερκίνησιν του νεκρού σημείου, δέον να μη χρησιμοποιείται ως βοηθητικόν μέσον η δύναμις του ατμού, να ανοίγωνται δε οι κρουνοί των κυλίνδρων.

Προς αποφυγήν αιφνιδίων εκκινήσεων μηχανών, ιδίως των δι' ύδατος κινουμένων λαμβάνονται ειδικά προφυλακτικά μέτρα.

Άρθρον 59

Λίπανσις και καθαρισμός.

Η διάταξις της λίπανσεως εις τα μηχανάς, δέον να είναι τοιαύτη ώστε να διενεργήται ακινδύνως.

Ο καθαρισμός των κινουμένων μηχανών, ως και η αφαίρεσις των κοχλιών και σφηνών δέον να γίνεται μόνον όταν η μηχανή ευρίσκεται εν στάσει.

Άρθρον 60

Σήματα.

Προς γνωστοποίησιν της στάσεως ή της εκκινήσεως των μηχανών, δέον να χρησιμοποιείται εν οιονδήποτε σύστημα σημάτων, του οποίου η κανονικότης της λειτουργίας ελέγχεται περιοδικώς. Εν η περιπτώσει δεν υπάρχει κινητήριος δύναμις εις έκαστον θαλαμον δέον το σύστημα, των σημάτων να συνδέη τον θάλαμον των κινητηρίων μηχανών μετά των χώρων εργασίας.

Εάν εξ ενός χώρου δοθή το σήμα στάσεως της μηχανής, δέον ο μηχανοδηγός αμέσως να εκτελέση την εντολήν. Η εκ νέου κίνησις, δέον να λάβη χώραν κατόπιν συνεννοήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

Μετάδοσις κινήσεως

Άρθρον 61

Χρησιμοποίησις ωρισμένων προσώπων διά την εξυπηρέτησιν της μεταδόσεως της κινήσεως.

Η εξυπηρέτησις της μεταδόσεως της κινήσεως εις ην περιλαμβάνονται η λίπανσις των εδράνων, ο καθαρισμός και η στίλβωσις των αξόνων, η τοποθέτησις ή αφαίρεσις των μάντων ή σχοινίων, ως και αι προπαρασκευαστικάί εργασίαι δέον να ανατίθενται εις ωρισμένα πρόσωπα εις α χορηγούνται τα απαραίτητα εργαλεία. Άλλα πρόσωπα εκτός των ανωτέρω δεν πρέπει να διενεργώσι τας ως άνω εργασίας άνευ ρητής εντολής.

Άρθρον 62

Προφύλαξις των κινουμένων στοιχείων εις τους τόπους κυκλοφορίας.

Όλα τα στοιχεία μεταδόσεως της κινήσεως (άξονες, μάντες, τροχαλία, οδοντωτοί τροχοί κλπ.) άτινα κινούνται μέχρι ύψους 1,80 μ. υπέρ το δάπεδον του χώρου εργασίας, ή κυκλοφορίας, δέον να προφυλαχθούν από τυχαίαν επαφήν μετά των πλησίον αυτών διερχομένων ή εργαζομένων προσώπων. Εξαιρέσις δύναται να γίνη δι' μάντος πλάτους έως 5 εκ. με ταχύτητα μικροτέραν των 0,50 μ. κατά δευτερόλεπτον και δι' μάντας τροχαλιών με βαθμίδας των διαφόρων μηχανημάτων.

Συνολική προφύλαξις των μεταδόσεων κινήσεως επιτρέπεται μόνον όταν ο εσωτερικός χώρος του περιφράγματος δεν χρησιμοποιείται κατά λειτουργίαν προς λίπανσιν ή τοποθέτησιν μάντων ή προς εκτέλεσιν άλλης σχετικής εργασίας.

Τα ανοίγματα των δαπέδων δι' ων διέρχονται μάντες, δέον να περιφράσσονται μέχρις ύψους 0,90 μέτρον.

Άρθρον 63

Λίπανσις.

Αι θέσεις λιπάνσεως οφείλουν να είναι τοιαύται ώστε να μην απαιτείται αφαίρεσις προφυλακτικής συσκευής.

Τα έδρανα, οι διωστήρες, αι κεφαλαί των σταυρών, τα έκκεντρα, οι ολισθήρες και οι στυπειοθλίπται, δέον να έχωσι λιπαντήρας αυτομάτους.

Περικαλύμματα των η από καιρού εις καιρόν απομάκρυνσις είναι αδύνατον να αποφευχθή (π.χ. διά την τοποθέτησιν ή αφαιρέσιν ιμάντων) δέον να διατάσσωνται ούτως ώστε ευκόλως να αφαιρώνται και επανατοποθετώνται.

Άρθρον 64

Η λίπανσις των συστημάτων μεταδόσεως κινήσεως και η πλήρωσις των λιπαντηρίων δέον να γίνηται προ της ενάρξεως της κινήσεως ή κατά τας διακοπάς.

Άρθρον 65

Καθαρισμός ή επισκευή.

Απαγορεύεται ο καθαρισμός ή η επισκευή μηχανήματος καθ' ον χρόνον τούτο ευρίσκεται εν κινήσει. Προς τον σκοπόν καθαρισμού ή επισκευής δέον να ακινητήσωσι τα μηχανήματα αφαιρουμένου ή μετατοπιζομένου εις την ελευθέραν τροχαλίαν του ιμάντος της κυρίας αυτών κινήσεως, εξασφαλιζομένης συγχρόνως της παραμονής του ιμάντος επί της ελευθέρας τροχαλίας.

Άρθρον 66

Προφύλαξις υψηλά κειμένων στοιχείων.

Οδοντωτοί τροχοί, ιμάντες, τροχαλίας, κείμενοι εις ύψος πλέον του 1,80 του μέτρου άνω των χώρων εργασίας, δέον επίσης να προφυλάσσωνται εφ' όσον κατά την λειτουργίαν των πλησιάζουν αυτά οι λιπανταί ή άλλοι εργάται.

Άρθρον 67

Διατάξεις προς στάσιν της κινήσεως.

Εις το σύστημα μεταδόσεως της κινήσεως εκάστου χώρου, δέον να προβλέπωνται διατάξεις εξασφαλίζουσαι ταχείαν στάσιν κινήσεως.

Πας μηχανισμός εκκινήσεως, δέον να διαρρυθμίζεται κατά τοιούτον τρόπον, ώστε ν' αποκλείεται αυτόματος εκκίνησις.

Η μεταφορά των ιμάντων από της ελευθέρας εις την σταθεράν τροχαλίαν πρέπει να γίνηται διά μηχανικών διατάξεων.

Άρθρον 68

Προφύλαξις ιμάντων υπεράνω θέσεων κυκλοφορίας.

Μηχανισμοί τοποθετήσεως ιμάντων. Ιμάς έχων ταχύτητα άνω των 10 μέτρων κατά δευτερόλεπτον καθώς και πλάτος πλέον των 180 χιλιοστών δέον να προφυλάσσεται εκ των κάτω, εφ' όσον ευρίσκεται άνωθεν θέσεως κυκλοφορίας ή εργασίας. Ο προφυλακτήρ κατασκευάζεται κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται η συγκράτησις του εκτινασσομένου ιμάντος.

Διά πίπτοντας ιμάντας, αλύσεις ή σχοινία, δέον να τοποθετώνται επί των τροχαλιών άγκιστρα εμποδίζοντα την ολίσθησιν επί του άξονος ή την επαφήν αυτών με τα κινούμενα μέρη του άξονος.

Άρθρον 69

Αφαιρούμενοι ιμάντες.

Αφαιρούμενοι ιμάντες και σχοινιά δέον να απομακρύνονται καθ' ολοκληρίαν από τον άξονα κινήσεως ή να εξαρτώνται από ένα σταθερόν φορέα ώστε να μη δύνανται να έλθουν εις επαφήν μετά κινουμένων μηχανημάτων.

Άρθρον 70

Τοποθέτησις και αφαίρεσις των ιμάντων.

Η τοποθέτησις των ιμάντων, σχοινίων και αλύσεων κατά την διάρκειαν της λειτουργίας, επιτρέπεται μόνον εις ειδικόν εργάτην ηλικίας άνω των 20 ετών, λαμβανομένης προνοίας ίνα κατά τον χρόνον της τοποθετήσεως, αι τροχαλίας στρέφονται με ηλαττωμένην ταχύτητα.

Άρθρον 71

Ένωσις και συρραφή ιμάντων.

Απαγορεύεται η συρραφή, ένωσις και επιδιόρθωσις των ιμάντων επί των αξόνων μεταδόσεως κινήσεως κατά την διάρκειαν της λειτουργίας.

Αι εργασίαι αύται δέον να γίνονται μόνον εφ' όσον οι ιμάντες ευρίσκονται εις ασφαλή εξάρτησιν η ο άξων εφ' ου ευρίσκεται ο ιμάς δεν περιστρέφεται.

Άρθρον 72

Ρητίνωσις και λίπανσις των ιμάντων.

Η λίπανσις των ιμάντων δέον να γίνηται μόνον εν στάσει ή εν βραδυτάτη πορεία η δε ρητίνωσις εις απόστασιν τοιαύτην ώστε να μη επέρχεται επαφή μετά του ιμάντος.

Άρθρον 73

Προφύλαξις σφηνών, κοχλιών, συνδέσμων κλπ.

Εξέχοντες και περιστρεφόμενοι μετά των αξόνων κοχλίας δακτυλίων ή συνδέσμων, σφήνες, ανώμαλοι σύνδεσμοι κλπ. δέον να προφυλάσσονται διά λείου περικαλύμματος και αν ακόμη η κίνησις κείται άνω των 1.80 μ.

Δεν επιτρέπεται η περιτύλιξις δι' υφάσματος ή άλλων τοιούτων μαλακών ουσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

Μηχαναί κατεργασίας, μηχανικά εργαλεία και συσκευαί.

Άρθρον 74

Προσωπικόν.

Η χρησιμοποίησις μηχανών κατεργασίας δέον να ανατίθεται μόνον εις ειδικά πρόσωπα.

Άρθρον 75

Εγκατάστασις.

Αι μηχαναί κατεργασίας και τα μηχανικά εργαλεία τοποθετούνται εις τοιαύτην απ' αλλήλων απόστασιν, ώστε αι διά μέσου τούτων δίοδοι να έχωσι πλάτος τουλάχιστον 0,70 μ. Η αυτή απόστασις δέον να τηρήται μεταξύ μηχανών, κινουμένων εργαλείων και προθηκών.

Άρθρον 76

Διάταξις εκκινήσεως και πεδήσεως.

Εκάστη μηχανή κατεργασίας ή μηχανικόν εργαλείον δέον να εφοδιάζεται με ασφαλή μηχανισμόν εκκινήσεως, όστις να δύναται ευκόλως να χρησιμοποιήται εκ της θέσεως του εργατού. Εξαιρέσις επιτρέπεται εκεί όπου πολλαί μηχαναί ευρίσκονται εις συνεχή εργασία,

ενούμενοι διά κοινής λειτουργίας εις μίαν ομάδα εργαζομένην ταυτοχρόνως, οπότε αρκεί εις κοινός μηχανισμός εκκινήσεως.

Μηχαναί εξαιρετικώς κινδυνώδεις (ως κύλινδροι π.χ.) εις τας οποίας η ύλη ωρείται απ' ευθείας διά των χειρών εις το επικίνδυνον μέρος και εις ας δεν δύναται ν' αποφευχθή τελείως ο κίνδυνος διά προφυλακτικών συστημάτων, δέον να εφοδιάζονται δι' ευκόλως προσιτών διακοπών, αμέσως επενεργούντων ή διά συστημάτων πεδήσεως.

Άρθρον 77

Προφύλαξις από των κινουμένων στοιχείων.

Εις όλας τας μηχανάς κατεργασίας και τα μηχανικά εργαλεία και εις αυτάς τας χειροκινήτους, δέον οι οδοντωτοί τροχοί, δίσκοι τριβής, ατέρμονες κοχλίας κλπ. να προφυλαχθούν ώστε να μη δύναται να επέλθη τραυματισμός των εις τας μηχανάς ταύτας απασχολουμένων ή των παρ' αυτάς διερχομένων εργατών.

Αι μηχαναί κατεργασίας και τα μηχανικά εργαλεία εφ' όσον έχουσι μέρη κοπτερά στρεφόμενα μετά ταχύτητος, οία οι μηχανικοί πρίονες, ψαλίδες, κοπτήρες κλπ., δέον να διευθετώνται κατά τρόπον εξασφαλίζοντα τους εργάτας, τους ευρισκομένους εις την συνήθη της εργασίας των θέσιν, εξ επαφής λόγω ακουσίας κινήσεως με το κοπτερόν μέρος αυτών.

Επίσης δέον να λαμβάνονται κατά το δυνατόν τοιαύται προφυλάξεις ώστε ουδείς εργάτης να ευρίσκειται συνήθως απησχολημένος εις εργασίαν εν τω επιπέδω περιστροφής του σφονδύλου (βολάν), μύλου ή οιουδήποτε άλλου μηχανήματος στρεφομένου μετά ταχύτητος.

Διά τους ιμάντας, τροχαλίας, σφονδύλους, ισχύουν αι σχετικαί διατάξεις του κεφαλαίου των κινητηρίων μηχανών και της μεταδόσεως κινήσεως.

Ανοίγματα πληρώσεως ή εκκενώσεως μηχανών εις άτινα η χρησιμοποίησις των χειρών παρουσιάζει κινδύνους από πτερά, κοχλίας, κυλίνδρους κλπ. δέον να εξασφαλίζονται διά χοανών, προφυλακτικών εσχάρων, καλυμμάτων, συνδεδεμένων μετά του διακόπτου της κινήσεως ώστε κατά την λειτουργίαν ν' αποκλείηται επαφή των χειρών μετά των επικινδύνων στοιχείων.

Άρθρον 78

Εις υψηλό μέρος κείμεναι βαλβίδες.

Η χρησιμοποίησις βαλβίδων, στροφίγγων κλπ. υψηλά κειμένων και χρησιμοποιουμένων συχνάκις, δέον να γίνηται ακινδύνως διά κλιμάκων ή εξεδρών ή να χρησιμοποιούνται εκ των κάτω διά καταλλήλου συστήματος.

Άρθρον 79

Υψηλά κείμενα ανοίγματα πληρώσεως εις συσκευάς.

Δοχεία εκχυλίσεως και παρόμοια δοχεία και συσκευαί αίτινες έχουσιν ανοίγματα πληρώσεως κείμενα εις υψηλόν μέρος δέον να εφοδιάζονται με κατάλληλον κλίμακα ως και με μεσίδωμα φέρον κιγκλίδας.

Άρθρον 80

.Κάλυψις θερμών επιφανειών.

Σωλήνες μεταφέροντες ή περιέχοντες ατμόν, θερμά αέρια, καθώς και εν γένει πάσαι αι συσκευαί αι ευρισκόμεναι εις θερμοκρασίαν άνω των 600 λόγω μηχανικής ή χημικής ενεργείας και εφ' όσον οι εργάται δυνατόν να έλθωσιν ακουσίως εις επαφήν μετ' αυτών, δέον να φέρωσι μονωτικήν επένδυσιν ή να είναι κεκλεισμένοι εντός περιβλημάτων ευρισκομένων εις σχετικήν απόστασιν από της θερμής επιφανείας.

Άρθρον 81

Υψηλά κείμενα δοχεία με ζέοντα καυστικά υγρά.

Τα υπεράνω θέσεως κυκλοφορίας ή εργασίας κείμενα δοχεία με καυστικά ή ζέοντα υγρά, εφοδιάζονται με σωλήνα υπερεκχειλίσεως ή κατασκευάζεται η βάση των δοχείων εξέχουσα και κοίλη, ούτως ώστε το υπερεκχειλίζον υγρόν συλλεγόμενον, να διοχετεύεται αλλαχού, και να αποκλείεται ούτω πας κίνδυνος του εργαζομένου προσωπικού.

Άρθρον 82 Ανάρτησις αντιβάρων.

Απαγορεύεται η ανάρτησις αντιβάρων χωρίς να τοποθετηθή κάτωθεν αυτών μεταλλικόν πλέγμα ενδεδειγμένης αντοχής προς συγκράτησιν τούτων εν περιπτώσει θραύσεως του σχοινίου αναρτήσεως.

Άρθρον 83 Λίπανσις καθαρισμός.

Επιδιόρθωσις και λίπανσις, απομάκρυνσις των προσκολληθεισών υλών δύναται να διενεργήται κατά την διάρκειαν της λειτουργίας, μόνον εφ' όσον δεν υφίσταται κίνδυνός τις διά την ακεραιότητα του εργάτη.

Απομάκρυνσις των επί των κυλίνδρων θραυστήρων κλπ. προσκεκολλημένων υλών, ήτις απαιτεί χρησιμοποίησιν της χειρός, δέον να γίνηται μόνον εάν ούτοι ευρίσκονται εν στάσει. Απαγορεύεται ο καθαρισμός των μηχανών εφ' όσον αύται ευρίσκονται εν κινήσει.

Άρθρον 84 Μηχανικαί ψαλίδες

Αι μηχανικαί ψαλίδες δέον καθ' όλον το μήκος αυτών να είναι εφοδιασμένα δια προφυλακτήρος.

Επίσης ο μοχλός της μαχαίρας δέον να εξασφαλίζηται από αιφνιδίαν μετακίνησιν.

Άρθρον 85

Των κυκλικών ψαλίδων δέον να προφυλάσσηται το μέρος της προσαγωγής του άνω κυλίνδρου κατά τρόπον μη παρακαλύοντα την είσοδον των προς τομήν τεμαχίων αλλά αποκλείοντα την είσοδον των δακτύλων.

Άρθρον 86 Πιεστήρες (πρέσσαι)

Εις τους πιεστήρας και τα τούτοις όμοια μηχανήματα τοποθετούνται συστήματα προφυλάσσοντα αποτελεσματικώς τας χείρας. Θεωρούνται δε ως τοιαύτα;

- α) Οι αυτόματοι προσαγωγείς του επεξεργαζομένου υλικού.
- β) Η μικρά διαδρομή του πιεστού ώστε να μη δύναται οι δάκτυλοι να εισχωρήσωσι μεταξύ αυτού και του κατεργαζομένου αντικειμένου.
- γ) Η κάλυψις του τέμνοντος οργάνου.
- δ) Η τοποθέτησις προφυλακτικού αναβολέως ή κιγκλιδώματος.
- ε) Η εφαρμογή συστήματος απωθήσεως των δακτύλων άμα τη καθόδω του πιάστρου.
- στ) Η χρησιμοποίησις αμφοτέρων των χειρών προς λειτουργίαν της μηχανής.

Οι δι' εκκέντρου πιεστήρες πρέπει να φέρωσι διάταξιν εξασφαλίζουσαν από αιφνιδίαν κάθοδον του πιεστήρος.

Εις τους πιεστήρας, εις τους οποίους η συμπίεσις γίνεται τη βοήθειά μοχλού φέροντος σφαίρας εις τα άκρα, η τροχιά των σφαιρών προφυλάσσεται προς εξασφάλισιν του εργάτου ή των διερχομένων.

Αι προφυλακτικά διατάξεις δύναται να παραλειφθώσιν εν η περιπτώσει αι σφαίραι διαγράψουσι στροφήν μικροτέρων των 90 μοιρών.

Οι διά του ποδός λειτουργούντες δέον να αποφεύγονται κατά το δυνατόν, εφ' όσον όμως χρησιμοποιούνται δέον να λαμβάνονται μέτρα αποκλείοντα την σύνθλιψιν του ποδός εν περιπτώσει εισόδου αυτού κάτωθεν του ποδοπλήκτρου.

Άρθρον 87 Δράπανα.

Εις τα παντός είδους δράπανα δέον οι οδοντωτοί τροχοί να περιβάλλονται διά προφυλακτικού καλύμματος. Οι κοιλίαι διά την στερέωσιν των εδράνων δεν πρέπει να εξέχουσι. Προς τούτο καλύπτονται ή βυθίζονται (χωνευτοί) εντός του δακτυλίου προσηλώσεως. Εις ποδοκίνητα δράπανα μεταξύ του ποδοπλήκτρου και του δαπέδου πρέπει να υπάρχη χώρος επαρκής προς αποφυγήν συνθλίψεως του ποδός του εργάτου.

Άρθρον 88 Τόρνοι.

Οι οδοντωτοί τροχοί των τόννων πρέπει να καλύπτονται. Οι κοιλίαι προσηλώσεως των κατεργαζομένων αντικειμένων πρέπει να μη εξέχουσι. Προς τούτο καλύπτονται ή βυθίζονται (χωνευτοί) εντός του σώματος του μηχανικού εργαλείου. Εις τους τόννους αυτομάτου λειτουργίας πρέπει να λαμβάνονται μέτρα αποκλείοντα τον τραυματισμόν του εργάτου υπό των περιστρεφομένων κοχλιών. Ούτοι καλύπτονται κατά το δυνατόν διά προφυλακτικών δακτυλίων

Άρθρον 89 Σφύραι.

- 1) Αι διά πτώσεως σφύραι εφοδιάζονται δι' ισχυρών και αρκούντος υψηλών προφυλακτικών τοιχωμάτων, ώστε να εξασφαλίζεται η συγκράτησις των εκτινασσομένων υλικών.
- 2) Προ της ελευθέρσεως του πίπτοντος βάρους τα πλησίον αυτών ευρισκόμενα πρόσωπα ειδοποιούνται. Πάντες οι εις την σφύραν απασχολούμενοι δέον να ευρίσκονται όπισθεν των προφυλακτικών τοιχωμάτων.
- 3) Ουδεμία εργασία γίνεται κάτωθεν της σφύρας εφ' όσον το απελευθερούν αυτήν σύστημα δεν είναι ασφαλώς προσηρμοσμένον.
- 4) Σχοινία, αλύσεις και συστήματα συγκρατήσεως της σφύρας δέον συχνάκις να εξετάζονται.

Άρθρον 90 Δίσκοι λειάνσεως.

Οι δίσκοι λειάνσεως προσαρμόζονται επί του άξονος μέσω δίσκων προσηλώσεως και σφιγκτήρων, οι οποίοι στερεούνται επί του άξονος. Μεταξύ των δίσκων προσηλώσεως και του λίθου δέον να παρεμβάλλονται ελαστικοί δίσκοι (χαρτόνια, ελαστικόν κόμμι, πύλημα). Οι δίσκοι λειάνσεως περιβάλλονται διά σταθεράς ή ρυθμιζομένης καλύπτρας εξ ανθεκτικής ύλης. Δεν επιβάλλεται η καλύπτρα εις τους κωνικούς δίσκους, ων τα τυχόν θραύσματα συγκρατούνται υπό των πλευρικών δίσκων προσαρμογής. Ξύλινοι λειαντικοί δίσκοι οφείλουσι να αποτελούνται εκ πολλών συγκεκολλημένων δίσκων ενισχυομένων κατά διαστήματα διά παρεμβολής. Εφ' όσον λειαινόνται τεμάχια εν ξηρώ δέον όπως διά καταλλήλων συστημάτων απορροφάται η κόνις άμα της γενέσει της.

Άρθρον 91 Σμυριδοτροχοί.

Οι απλοί δίσκοι τροχισμού ή σμυριδοτροχοί, των οποίων η περιφερειακή ταχύτης υπερβαίνει τα 4 μέτρα ανά δευτερόλεπτον δεν επιτρέπεται να προσαρμόζονται επί των αξόνων διά

σφηνών. Προς στερέωσιν του τροχού θα χρησιμοποιώνται δίσκοι εξ αμφοτέρων των πλευρών, εφ' ων προσηλούται ο τροχός διά κοχλίων.

Μεταξύ των δίσκων προσηλώσεως και του λίθου δέον να παρεμβάλλονται ελαστικοί δίσκοι (ελαστικόν κόμμι κλπ.).

Το προ των δίσκων κράσπεδον εφ' ου στηρίζεται το προς κατεργασίαν τεμάχιον δέον να τοποθετήται πλησιέστατα προς την περιφέρειαν του δίσκου.

Η προστριβομένη επιφάνεια του δίσκου δέον να είναι κανονική και η κυκλική κίνησις αυτού να είναι τελεία.

Δίσκοι τροχισμού και σμυριδοτροχοί δέον να είναι κεκαλυμμένοι δι' ανθεκτικής σταθεράς ή ρυθμιζομένης καλύπτρας (ουχί εκ χιτοσιδήρου), προς προστασίαν του εργατού από εκτοξεύσεως θραυομένων μικρών τεμαχίων του σμυροδοτροχού.

Διά τους δίσκους τροχισμού επιτρέπεται η περιφερειακή ταχύτης 12.5 μέτρα κατά δευτερόλεπτον, διά δε τους σμυριδοτροχούς 25 μ.

Εάν δι' ειδικάς εργασίας απαιτήσαι μεγαλύτερα ταχύτης, τότε οι λίθοι και οι σμυριδοτροχοί προ της χρησιμοποιήσεώς των δέον να τεθούν εις δοκιμαστικήν ταχύτητα κατά 20% ανωτέραν της χρησιμοποιηθησομένης.

Εφ' όσον κατεργάζονται τεμάχια εν ξηρώ πρέπει η παραγομένη κόνις να απορροφάται άμα τη γενέσει της διά καταλλήλων συστημάτων.

Άρθρον 92 Πριονόδισκοι.

Εις τους πριονοδίσκους οι οδόντες δέον να προφυλάσσονται διά καλυμμάτων, προφυλακτικών δίσκων ή άλλων αναλόγων προφυλακτικών συσκευών.

Το υπό τράπεζαν ήμισυ του δίσκου δέον να προφυλάσσεται επίσης και εκ των δύο πλευρών διά δίσκων οίτινες να υπερβαίνουν την στεφάνην του πριονοδίσκου.

Πέδησις του δίσκου διά πλευρικής πιέσεως επ' αυτού διά της χειρός ή ξύλου τινός απαγορεύεται.

Άρθρον 93

Οι πριονόδισκοι διά των οποίων κόπτονται και μακρά ξύλα δέον να εφοδιάζονται διά διαχωριστικής σφηνός, της οποίας η αιχμή να πλησιάζη προς τους οδόντας του οπισθίου μέρους του δίσκου, ο σφην δέον να είναι του αυτού ύψους με τα τεμνόμενα τεμάχια.

Όταν χρησιμοποιούνται πριονόδισκοι διά την τομήν μικρών τεμαχίων ξύλων άτινα δεν είναι εύκολον να κρατώνται δέον να χρησιμοποιούνται ειδικαί λαβίδες, ολισθήρες κλπ.

Άρθρον 94

Αι παρεμφερείς προς τους πριονοδίσκους κυκλικαί μάχαιραι προ κοπήν ελαστικού κόμμεως, κεράτων κλπ. δέον να προφυλάσσονται ως οι πριονόδισκοι.

Άρθρον 95 Πριονοκορδέλλαι

Εις τας πριονοκορδέλλας δέον οι οδόντες του πρίονος να καλύπτονται κατά τρόπον ώστε μόνον το μέρος όπου θα κοπή να παραμένη ελεύθερον.

Αμφότεροι οι δίσκοι (κάτω και άνω) δέον να καλύπτονται.

Η απομάκρυνσις των πριονιδίων κάτωθεν της τραπέζης γίνεται μόνον εν καιρώ στάσεως.

Άρθρον 96 Κοπτικαί μηχαναί.

Αι μάχαιραι των μηχανών κοπής, χαράξεως ή γωνιασμού των χαρτονίων δέον να προφυλάσσονται δι' αναβολέως. Αι κοπτικάί δι' άχυρον κλπ. δέον να φέρουν προφυλάξεις αποκλείουσας την σύλληψιν των χειρών υπό των κυλίνδρων προσαγωγής.

Αι μάχαιραι δέον να καλύπτονται εκ της πλευράς της εξόδου υλικού εφ' όσον δεν θα προέκυπτε σημαντικό εμπόδιον εις την λειτουργίαν αυτών

Άρθρον 97

Τριβεία.

Τριβεία μετά κατακορύφων τροχών και μυλοπετρών των οποίων τα χείλη της λεκάνης ευρίσκονται χαμηλότερον των 90 εκατ. από του εδάφους εκτός των τριβείων πυρίτιδος και νιτρογλυκερίνης, οφείλουσι να περιβάλλονται εις επαρκές ύψος διά κιγκλιδώματος.

Άρθρον 98

Ιγδία.

Εις τα ιγδία δέον όπως προφυλάσσεται η σφαίρα και ο μοχλός αυτών καθ' όλην την διαδρομή.

Άρθρον 99

Θραυστήρες και μεταφορείς.

Δέον να προφυλάσσονται διά κιγκλιδώματων ή δι' εσχαρών τα ανοίγματα πληρώσεως των θραυστήρων, τριβείων, μεταφορικών κάδων, μεταφορικών κοχλιών, μηχανών ξάνσεως, τριβείων διά σφυρών κλπ.

Άρθρον 100

Οι μετά κάδων μεταφορείς ως και πάσαι αι συσκευαί μεταφοράς ή ανυψώσεως υλικών δέον να προφυλάσσονται καθ' όλην την διαδρομήν αυτών, εφ' όσον είναι δυνατόν να έλθη το προσωπικόν εις τυχαίαν επαφήν, με τα επικίνδυνα αυτών τμήματα.

Άρθρον 101

Οι μεταφορικοί κοχλίοι εφ' όσον λειτουργούσιν επί του εδάφους η είναι προσιτοί εις τας χείρας των εργατών δέον να καλύπτονται.

Άρθρον 102

Ανεμιστήρες και εξαεριστήρες.

Οι ανεμιστήρες διά πτερυγίων και οι εξαεριστήρες δέον να προφυλάσσονται διά συρματινίου δικτύου ή εσχάρας κατά τρόπον αποκλείοντα τον τραυματισμόν του εργάτου από τα πτερύγια.

Άρθρον 103

Κύλινδροι.

Κύλινδροι εις τους οποίους η ύλη προσάγεται απ' ευθείας διά των χειρών δέον να είναι εφοδιασμένοι με προφυλακτικάς διατάξεις ή να είναι διαρρυθμισμένοι κατά τρόπον καθιστώντα αδύνατον τον τραυματισμόν των χειρών.

προς τούτο δέον να διατίθενται κατάλληλα εργαλεία διά τους εργάτας τους απασχολουμένους εις τους κύλινδρους.

Εις περίπτωσιν καθ' ην διά των προφυλακτικών διατάξεων δεν απομακρύνεται ο κίνδυνος, οι κύλινδροι δέον να είναι εφοδιασμένοι διά συστήματος στιγμιαίου διακόπτου ή πέδης

τιθεμένης εν λειτουργία εκ της θέσεως του εργάτου. Τα συστήματα ταύτα δέον να δοκιμάζονται από καιρού εις καιρόν ίνα βεβαιούται η καλή λειτουργία αυτών.

Κύλινδροι θρυμματισμού ή αναμιξεως δύνανται να θεωρηθώσιν ως αποτελεσματικώς προφυλαγμένοι, εφ' όσον το ανώτερον μέρος αυτών ευρίσκεται εις ύψος 4,20 μ. από της θέσεως του εργάτου ή εφ' όσον τοποθετηθή φράγμα έμπροσθεν των κυλίνδρων, όπερ να χρησιμεύη αφ' ενός προς στήριξιν του στήθους του εργάτου αφ' ετέρου να κρατή αυτών εις τοιαύτην απόστασιν από των κυλίνδρων, ώστε η διά των χειρών επαφή των επικινδύνων θέσεων να είναι αδύνατος κατά τον συνήθη τρόπον εργασίας.

Άρθρον 104

Εις τους κυλίνδρους ουδεμία εργασία γίνεται απ' ευθείας διά των χειρών επί του σημείου επαφής των δύο κυλίνδρων Στερεώς προσκεκολλημένα υλικά είτε ξένα σώματα επιτρέπεται να αφαιρώνται διά των χειρών μόνον όταν σταματήσουν τελείως οι κύλινδροι.

Όπου γίνεται εμπλοκή υλικού πρέπει να απομακρυνεται μόνον δι' ειδικού εργαλείου.

Όταν ο καθαρισμός είναι επιβεβλημένος κατά την ώρα της λειτουργίας της μηχανής, επιτρέπεται ούτος αλλά μόνον προς το μέρος της εξόδου του υλικού.

Η πέδησις των κυλίνδρων, οίτινες είναι εφοδιασμένοι διά συστήματος στιγμιαίας πέδησεως κατά την ώραν της εργασίας είτε κατά το τέλος αυτής, δέον να γίνεται πάντοτε μέσω του συστήματος τούτου.

Εις τους κυλίνδρους κατασκευής σωλήνων δέον να προσαρμοσθώσι προφυλακτικά ελάσματα εναντίον της εκτοξεύσεως των σκωριών. Εις τους κυλίνδρους ελάσεως σύρματος δέον όπως προ των πρώτων κυλίνδρων και μετά τους τελευταίους ως και όπισθεν της τελευταίας οπής και του τελευταίου πηνίου προσαρμοσθή εις κατάλληλον θέσιν προφυλακτική πλαξ, ήτις θα εμποδίξη τα εκσφενδονιζόμενα τμήματα να προσβάλλουν τους εργαζομένους.

Το σύρμα δέον να ελάσσηται τοιουτοτρόπως ώστε ο σχηματισμός κόμβων επί του συστήματος ν' αποφεύγηται.

Άρθρον 105

Αναμικτικά συσκευαί.

Αι αναμικτικά μηχαναί δέον να εφοδιάζονται διά προφυλακτικού καλύμματος, όπερ τηρείται κλειστόν καθ' όν χρόνον περιστρέφονται τα πτερύγια.

Το κάλυμμα τούτο εις τας νέας μηχανάς δέον να ρυθμίζεται ούτως ώστε να ανοίγηται μόνον όταν η μηχανή είναι εν στάσει, να τίθεται δε αύτη εν λειτουργία αφού κλεισθή τούτο.

Το προφυλακτικόν κάλυμμα κατασκευάζεται κατά τοιούτον τρόπον, ώστε να ανοίγηται ευχερώς κατά την αναστροφήν του δοχείου προς εκκένωσιν του περιεχομένου.

Άρθρον 106

Φυγοκεντρικά στυπήρια.

Εις τα φυγοκεντρικά στυπήρια δέον η επιτρεπομένη φόρτωσις και ο αριθμός των στροφών να σημειούται εμφανώς.

Φυγοκεντρικά στυπήρια με ίδιον κινητήρα εξαιρέσει των ηλεκτροκινήτων δέον να εφοδιάζονται διά συστήματος δεικνύοντος την υπέρβασιν του μεγίστου επιτρεπομένου αριθμού στροφών (κώδων στροφόμετρον κλπ.). Εις τα στροφόμετρα σημειούται εμφανώς ο επιτρεπόμενος αριθμός στροφών. Τα φυγοκεντρικά στυπήρια δέον να εφοδιάζονται με κάλυμμα προφυλακτικόν. Το κάλυμμα τούτο εις τα νέα κεντροφυγικά στυπήρια και κατά το δυνατόν εις τα ήδη υπάρχοντα δέον να ρυθμίζεται κατά τρόπον ώστε να ανοίγηται μόνον κατά την στάσιν και να τίθεται εις λειτουργίαν ή μηχανή μόνον αφού κλεισθή τούτο.

Έκαστον φυγοκεντρικόν στυπήριον δέον να εφοδιάζηται διά πέδης λαμβανομένων μέτρων αποφυγής τυχόν αναφλέξεως ευφλέκτων υλών ή αερίων κατά την χρησιμοποίησιν ταύτης.

Εάν δεν υπάρχουν διατάξεις πεδήσεως (ιδίως εις εγκαταστάσεις όπου υπάρχει κίνδυνος πυρκαϊάς) δέον να αφιέται το τύμπανον να σταματά μόνον του.

Ο εξωτερικός μανδύας των εγκατασταθησομένων κεντροφύγων, πρέπει να αποτελείται εξ υλικού ανθεκτικού (ελατός σίδηρος, χαλκός, χάλυψ) ούτως ώστε εν περιπτώσει θραύσεως του εσωτερικού καλάθου να αντισταση επαρκήν αντίστασιν.

Εις τα ήδη λειτουργούντα φυγοκεντρικά στυπτήρια μετά εξωτερικού μανδύου εκ χυτοσιδήρου, συνιστάται η ενίσχυσις τούτων διά δακτυλίων εξ ελατού σιδήρου.

Τα φυγοκεντρικά στυπτήρια δέον άπαξ τουλάχιστον κατ' έτος να επιθεωρούνται παρ' ειδικού εντεταλμένου προσώπου, όπερ δέον να εξετάζη την κατάστασιν των εδράνων και στροφείων, ως και τας επερχομένας εις το τύμπανον του φυγοκεντρικού στυπτηρίου αλλοιώσεις, τας δυναμένας να εκθέσωσιν εις κίνδυνον την περαιτέρω λειτουργίαν του μηχανήματος.

Η εξέτασις αύτη δέον να αναγράφηται εις ειδικόν βιβλίον (ημερολόγιον) όπερ να επιδεικνύεται εις τον ενεργούντα επιθεώρησιν Επιθεωρητήν ή Επόπτην Εργασίας.

Επίσης λαμβάνεται μέριμνα διά την εκλογήν του καταλλήλου προσώπου, εις ό θα ανατίθηται η επιτήρησις των φυγοκεντρικών στυπτηρίων, ίνα μη υπερβαίνωσι ταύτα την μεγίστην επιτρεπομένην ενότητα.

Η ύλη εις τον κάλαθον δέον να κατανέμηται ομοιομόρφως, πριν ούτος τεθή εις κίνησιν. Κατά την λειτουργίαν των φυγοκεντρικών στυπτηρίων δέον να αποφεύγηται η εντός του καλάθου εισαγωγή οιοδήποτε αντικειμένου ή άλλη εντός αυτού επέμβασις. Η πέδησις των φυγοκεντρικών στυπτηρίων δέον να διενεργήται μόνον μέσω της τροχοπέδης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Ανυψωτικά μηχανήματα

Άρθρον 107

Γενικά ασφαλιστικά διατάξεις.

Βαρούλκα, μικροί ανελκυστήρες, γερανοί, κρίκοι και λοιπαί ανυψωτικά μηχαναί, υπόκεινται εις τους κανονισμούς των μηχανών κατεργασίας.

Εκτός αυτών, διά τας ανυψωτικάς ταύτας μηχανάς ισχύουσιν οι κάτωθι διατάξεις.

Άρθρον 108

Πίναξ ορίου φορτίσεως.

Εκάστη ανυψωτική μηχανή και πάσα συσκευή ανυψώσεως δέον απαραίτητως να φέρη εις εμφανές μέρος πίνακα εμφανίζοντα το ανώτατον όριον φορτίσεως.

Άρθρον 109

Πέδη.

Άπασαι αι ανυψωτικά μηχαναί δέον να φέρουν διατάξεις πεδήσεως τοιαύτας, ώστε να επιτυγχάνεται καθ' οιονδήποτε στιγμήν η κράτησις του φορτίου καθ' όλας τας δυνατάς θέσεις.

Άρθρον 110

Προφύλαξις των μεσοδωμάτων και γερανών.

Προ εκάστης θύρας πρέπει να υπάρχη κινητόν προφυλακτικόν κιγκλίδωμα. Πάντα τα μεσοδώματα άτινα χρησιμεύουσι προς εξυπηρέτησιν των ανυψωτικών μηχανών δέον να είναι πλήρη και ασφαλώς προφυλαγμένα διά των ενδεδειγμένων κιγκλιδωμάτων, ύψους τουλάχιστον 1 μ. και τα οποία κατασκευάζονται κατά τρόπον αποκλείοντα την διά μέσου αυτών πτώσιν των εργατών.

Άρθρον 111

Φωτισμός.

Το πεδίον εφ' ου εκτελούνται εργασίαι δι' ανυψωτικών μηχανών δέον να φωτίζεται αναλόγως των τοπικών συνθηκών;

α) Εν υπαίθρω κατά την διάρκεια της ημέρας και ιδίως των θερινών εποχών να λαμβάνονται μέτρα όπως μη εκτυφλούνται ο οδηγός εκ των αμέσως προσπιπτουσών επ' αυτού ηλιακών ακτίνων.

Εν περιπτώσει καθ' ην ο φωτισμός της ημέρας είναι ανεπαρκής δέον όπως ούτος ενισχυθή διά τεχνητού τοιούτου.

Κατά τας νυκτερινάς ώρας δέον όπως ο τεχνητός φωτισμός είναι επαρκής, ομοίμορφος και σταθερός, η δε όρασις του οδηγού να μη παρεμποδίζεται εκ κακής τοποθετήσεως των διαφόρων λαμπτήρων..

Άρθρον 112 Προφύλαξις οδηγού.

Αι ανυψωτικά μηχαναί αίτινες κινούνται διά κινητήρων ατμού ή εσωτερικής καύσεως δέον να έχωσι τοιουτοτρόπως διατεταγμένην την εξάτμισίν των, ώστε να μη δυσχεραίνεται η ορατότης του πεδίου οράσεως εκ των ατμών και η γένει εκτέλεσις εργασίας εκ της πνιγηρότητας των απελευθερουμένων αερίων.

Άρθρον 113 Ανηρημένα βάρη.

Ουδέν φορτίον επιτρέπεται να μένη αιωρούμενον εις οιανδήποτε ανυψωτικήν μηχανήν ή συσκευήν, εφ' όσον επί του μηχανήματος δεν ευρίσκεται το αρμόδιον πρόσωπον.

Άρθρον 114 Προφύλαξις των κάτωθι της ανυψωτικής μηχανής εργαζομένων.

Η υπερπλήρωσις των καλάθων ή λεβήτων εκφορτώσεως απαγορεύεται.

Δέον να λαμβάνωνται προφυλάξεις όπως αποφεύγονται οι κίνδυνοι τραυματισμού των εργατών εκ πτώσεως των ανασυρομένων υλικών λίθων, χωμάτων κλπ.;

α) Διά της απομακρύνσεως των εργατών κάτωθεν του ανασυρομένου φορτίου.

β) Διά της καταλλήλου αναρτήσεως των εν λόγω καλάθων ή λεβήτων εις τρόπον ώστε το επίπεδον των χειλέων τούτων να είναι απολύτως οριζόντιον.

γ). Διά της λήψεως μέτρων κατά την απογείωσιν του φορτίου, όπως μη πάλληται τούτο επικινδύνως.

Εφ' όσον δε το φορτίον είναι βαρύ και επίμηκες, σιδηροδοκοί κλπ. δέον όπως τούτο προσδένηται διά σχοινίου οδηγού (γκάι) ούτως ώστε διά συγκρατήσεως υπό του εντεταλμένου εργάτου να αποφεύγηται η ταλάντευσις αυτού.

δ) Διά της ομαλής εκκινήσεως και κανονικής επιταχύνσεως της ανυψωτικής μηχανής.

Άρθρον 115 Δοκιμασίαι.

Όλαι αι ανυψωτικά μηχαναί δέον άπαξ του έτους να υφίστανται δοκιμήν αντοχής με φορτίον 1/4 μεγαλύτερον του επιτρεπομένου.

Ανυψωτικά μηχαναί, ως π.χ. γερανοί εις μηχανοστάσια οίτινες μόνον προς τον σκοπόν συνθέσεως (μονταρίσματος) χρησιμοποιούνται, απαλλάσσονται της κανονικής δοκιμασίας, δέον όμως να εξετάζονται όλα τα μέρη αυτών προ της εκάστοτε χρησιμοποίησεως.

Αι δοκιμαί δέον να διενεργώνται υπό εμπείρων ειδικών προσώπων. Η ημερομηνία και το αποτέλεσμα της εξετάσεως δέον να καταχωρήται εις ειδικόν βιβλίον (ημερολόγιον).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

Μεταφορικά μέσα εντός εργοστασίων

Εκτός των ειδικών περί μεταφορικών μέσων διατάξεων ισχύουσι και αι επόμεναι:

Άρθρον 116 Οδηγοί.

Ως οδηγοί μεταφορικών μέσων τοποθετούνται εξησκημένοι και νοήμονες εργάται, δυνάμενοι, κατά την κρίσιν του εργοδηγού να ανταποκριθώσιν εις την υπηρεσίαν ταύτην.

Άρθρον 117 Καθήκοντα οδηγών.

Δέον να απαγορευήται εις τους οδηγούς και λοιπούς εργάτας του εργοστασίου;

α) Να παραμένωσιν ή να διαβαίνωσι διά των γραμμών, εφ' όσον δεν είναι τούτο απαραίτητον.

β) Να διαβαίνωσι τας γραμμάς έμπροσθεν ή μεταξύ των κινουμένων βαγονίων.

γ) Να παραμένωσι κάτωθεν των βαγονίων και να διαβαίνωσι μεταξύ δύο πλησίον αλλήλων βαγονίων, καθ' ον χρόνον έτερα μεταφορικά μέσα ευρίσκονται εν κινήσει επί της αυτής γραμμής.

δ) Να επιβιβάζωνται και να εποχούνται αυτών ασκέπως, να κάθηνται και να ίστανται επί των συγκρουστήρων, συνδέσμων και των πλευρών των βαγονίων, καθώς και να κρεμώσι τους πόδας εκ των πλευρών των βαγονίων.

ε) Να ωθώσι, να έλκωσι ή να συγκρατώσι τα βαγόνια εκ της εμπροσθίας ή οπισθίας πλευράς ή εκ των συγκρουστήρων. (Κατά την ώθησιν οφείλουν οι εργάται οίτινες συνοδεύουσι το βαγόνιον να κρατώσι τούτο εκ των πλευρών).

στ) Να ωθώσι, να έλκωσι ή να κρατώσι τα βαγόνια έχοντες εστραμμένα τα νώτα προς την διεύθυνσιν της κινήσεως, επίσης να συγκρατώσι τα κινούμενα βαγόνια δι' αντρερισμάτων.

ζ) Να συνδέωσι ή να αποσυνδέωσι τα βαγόνια εν κινήσει καθώς και να ανέρχωνται ή κατέρχωνται οι οδηγοί των μεταφορικών μέσων, εφ' όσον η ταχύτης των βαγονίων υπερβαίνει την ταχύτητα του πεζοπόρου.

Άρθρον 118

Απαγορεύεται η ώθησις των βαγονίων προς την διεύθυνσιν αφράκτων οδών, χώρων εργασίας ή προς άλλα βαγόνια άτινα ίστανται πλησίον κιγκλίδων, χώρων φορτώσεως κατειλημένων ή και ελευθέρων γραμμών.

Άρθρον 119

Μεταξύ της πλευράς των βαγονίων και των τοποθετουμένων υλών, δέον να αφήνηται ελεύθερος χώρος πλάτους τουλάχιστον 0,60 μ.

Άρθρον 120

Σήματα προειδοποιητικά.

Δέον να λαμβάνωνται μέτρα, ώστε τα διαβαίνοντα πρόσωπα μεταξύ γραμμών εν τη περιοχή του εργοστασίου να ειδοποιώνται διά συρίγματος ή σήματος.

Επίσης κατά την δίοδον των καμπών αίτινες δεν είναι οραταί εξ όλων των μερών οι συρμοί να οδεύωσι βραδέως και να δίδωσι προειδοποιητικά σημεία της προσεγγίσεώς των.

Άρθρον 121

Εν περιπτώσει εκτροχιασμού του βαγονίου απαγορεύεται η επαναφορά του προ της αποξεύξεως του σύροντος ίππου ή προ της εντελούς στάσεως του κινητήρος.

Άρθρον 122

Πέδησις μεταφορικών μέσων.

Προς αποφυγήν απροόπτου εκκινήσεως μεταφορικών μέσων, δέον να χρησιμοποιώνται μόνον ενδεδειγμένα προς τούτο μέσα π.χ. τροχοπέδιλα, ξύλινοι σφήνες.

Τα τροχοπέδπλα μετά την χρήση αυτών, δέον να επαναφέρονται εις καθορισμένον τόπον προς φύλαξιν.

Τα τροχοπέδπλα των οποίων η αιχμή εθραύσθη, είτε έχει αμβλυνθή, δέον να αχρηστεύονται.

Άρθρον 123

Φόρτωσις των μεταφορικών μέσων.

Η φόρτωσις των μεταφορικών μέσων, δέον να γίνηται κατά τρόπον επιτρέποντα εις τον οδηγόν να βλέπη ελευθέρως προς την διεύθυνσιν κινήσεως του μεταφορικού μέσου.

Άρθρον 124

Η φόρτωσις δεν επιτρέπεται να αρχίση προ της εντελούς στάσεως του βαγονίου και της εξασφαλίσεως από πάσης απροβλέπτου μετακινήσεως τούτου.

Εάν γίνεται εκφόρτωσις περισσοτέρων συνδεδεμένων βαγονίων, δέον όπως η ασφάλεια τοποθετείται εις το τελευταίον προς εκφόρτωσιν βαγόνιον.

Άρθρον 125

Εφ' όσον ο συρμός κινείται διά ζώων, η πρόσδεσις αυτών δέον να γίνηται μόνον επί των πλευρών των βαγονίων.

Άρθρον 126

Εναέριοι συρμοί (κρεμαστά βαγόνια).

Εις τα εναερίως κυκλοφορούντα βαγόνια η άνοδος επιτρέπεται μόνον διά τον έλεγchon των καλωδίων. Οι ανερχόμενοι εις τα βαγόνια δέον να προσδένωνται επ' αυτών και να ειδοποιήται ο μηχανοδηγός περί τούτου.

Αι ασφάλεια ανατροπής δέον να στερεούνται εις τρόπον ώστε η απρόοπτος χαλάρωσις τούτων να είναι αδύνατος.

Η αντοχή των καλωδίων και των σχοινίων έλξεως δέον διαρκώς να ελέγχωνται. Επίσης δέον η εγκατάστασις κατ' έτος να ελέγχηται καθ' όλα αυτής τα μέρη και να επισκευάζεται εν ανάγκη. Το αποτέλεσμα του ελέγχου δέον να γράφηται εις ειδικόν βιβλίον (ημερολόγιον).

Άρθρον 127

Δίοδοι κυκλοφορίας και τόποι εργασίας προφυλάσσονται από τον τυχόντα κίνδυνον, όστις ήθελε προκληθή είτε εκ θραύσεως του σχοινίου είτε εκ πτώσεως μεταφερομένων υλικών ή τεμαχίων των εναερίων μεταφορικών μέσων.

Εις τας καμπάς δέον να λαμβάνωνται τα ασφαλιστικά μέτρα. Εις κάθε θέσιν εκκινήσεως δέον να υπάρχη επιγραφή με τα κάτωθι;

Προσοχή. Εκκίνησις.

Επιτρεπόμενον φορτίονχιλιόγραμμα.

Απαγορεύεται η μεταφορά προσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

Χώροι με κίνδυνον εκρήξεως Πυρκαϊάς

Άρθρον 128

Χώροι με κίνδυνον εκρήξεως.

Οι χώροι εντός των οποίων τοποθετούνται εύφλεκτοι εν τη συνήθει θερμοκρασία πτητικάί ύλαι (αιθήρ, διθειούχος άνθραξ και ομοίας πτητικότητος υγρά) εις ποσότητα πλέον των 15 χιλιογράμμων ή εντός των οποίων είναι ενδεχόμενον να εισδύωσιν αυτά, εκ γειτνιαζόντων τμημάτων, εις ποσότητα επικίνδυνον, φέρουσιν εις την πρόσοψιν αυτών επιγραφή με τας

λέξεις; «Κίνδυνος πυρκαϊάς. Απαγορεύεται το κάπνισμα και η χρησιμοποίησις ακαλύπτου φλογός ή πυρείου».

Εις τους χώρους τούτους δεν πρέπει να υπάρξη ουδεμία εστία πυρός.

Απαγορεύεται η εγκατάστασις ηλεκτρομηχανών ή μηχανής εσωτερικής καύσεως και η καθ' οιονδήποτε τρόπον παραγωγή σπινθήρων.

Τα δάπεδα των χώρων τούτων, δέον να είναι στεγανά και αδιαπότιστα. Αι προηγούμεναι διατάξεις επεκτείνονται και εις τους γειτονικούς χώρους, οίτινες εν όλω ή εν μέρει έρχονται εις συνάφειαν (θύραι, παράθυρα, ανοίγματα, οχετοί), προς τα επικίνδυνα τμήματα της εργασίας.

Τα δοχεία τα περιέχοντα πτητικά υγρά, δέον να κλείωνται κατά τον ενδεδειγμένον τρόπον, ώστε εν περιπτώσει θερμάνσεώς των και ιδίως εν περιπτώσει πυρκαϊάς οι παραγόμενοι ατμοί να δύνανται να εκφεύγωσιν και όταν ακόμη η θερμοκρασία του περιεχομένου υγρού δεν είναι υψηλή.

Άρθρον 129

Εκχυλιστικάί συσκευαί.

Εις τας συσκευάς εκχυλίσεως λαμβάνεται πρόνοια όπως οι απαγωγοί σωλήνες των εκχυλιστηρίων οδηγώσιν εις ανοικτόν χώρον, ώστε να μη εμφανίζηται κίνδυνος αναφλέξεως των εκχυλιζομένων ατμών.

Άρθρον 130

Αποθήκευσις ευκόλως αναφλεξίμων υγρών.

Μεγάλα ποσά ευφλέκτων υλών, εφ' όσον δεν προορίζονται προς άμεσον χρησιμοποίησιν εντός των τόπων εργασίας, δέον να αποθηκεύωνται εις ιδιαίτερα απομεμακρυσμένα διαμερίσματα. Αι νέαι αποθήκαι δέον να κατασκευάζωνται κατά τρόπον αποκλείοντα την διάχυσιν των εκ των δοχείων διαφευγόντων ευφλέκτων υγρών εις τα πέριξ.

Άρθρον 131

Φύλαξις ευφλέκτων απορριμμάτων.

Τα εύφλεκτα απορρίμματα δέον να απομακρύνωνται άμέσως.

Τα δι' ελαίου εμποτισμένα τίλματα (στουπιά), άτινα δύνανται ευκόλως να αναφλεγώσιν επιτρέπεται να φυλάσσωνται εντός του χώρου εργασίας, μόνον όταν φυλάσσωνται εις δοχεία παρέχοντα ασφάλειαν κατά της πυρκαϊάς.

Άρθρον 132

Προφύλαξις υγρών ηλεκτρικώς προσβαλλομένων εναντίον αναφλέξεως.

Ίνα εμποδισθή πυρκαϊά κατά την μετάγγισιν και κατεργασίαν ηλεκτρικώς προσβαλλομένων υγρών, ως του αιθέρος, του διθειούχου άνθρακος, της βενζίνης, της ακετόνης κλπ. δέον όπως οι προς τον σκοπόν τούτον χρησιμοποιούμενοι αγωγοί, αι μηχαναί, αι συσκευαί, τα δοχεία, τα σιφώνια, τα χωνία να συνδέωνται αγωγίμως προς την γην.

Ομοίως αι χρησιμοποιούμεναι βάσεις διά την πλήρωσιν των προς μεταφοράν δοχείων, δέον να είναι αγωγίμως προς την γην συνδεδεμένα.

Εις εγκαταστάσεις όπου τα ως άνω μέτρα ασφαλείας δεν δύνανται να εκτελεσθούν εξ ολοκλήρου, δέον τουλάχιστον οι σίφωνες και τα χωνία να συνδεθώσιν αγωγίμως προς την γην.

Κατά την χρησιμοποίησιν μικροτέρων ποσοτήτων εκ των προμνησθέντων υγρών επιτρέπεται η χρήσις μη μεταλλικών σιφώνων και χωνίων.

Κατά την πλήρωσιν δαμιζανών δέον να αποφεύγωνται τα σιδηρά χωνία ή προς αποφυγήν σχηματισμού σπινθήρων να περιβάλληται ο λαιμός των φιαλών διά δακτυλίου εκ χαλκού ή άλλου μετάλλου συνδεδεμένου αγωγίμως προς την γην.

Άρθρον 133

Πας μιάς χώρου, περιέχοντος ουσίας ευαναφλεξίμου ή εκρηκτικής δέον να φέρη μεταλλικόν στέλεχος μετ' ακίδων (κτένι) αγωγίμως συνδεδεμένου προς την γην και μήκους ίσου προς το πλάτος του μιάντος. Τούτο τοποθετείται εις το πλέον προσιτόν σημείον διά την διαρροήν του ηλεκτροστατικού φορτίου του μιάντος.

Η προσγείωσις των ακίδων δέον να είναι σύμφωνος προς τας διατάξεις των περί εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων κανονισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'

Ουσία καυστικά, δηλητηριώδεις, εκρηκτικά
και αναφλέξιμοι

Άρθρον 134

Επισήμανσις επικινδύνων ουσιών.

Δοχεία περιέχοντα ουσίας καυστικής ή δηλητηριώδεις ή υποκειμένας εις έκρηξιν ή ανάφλεξιν, δέον να επισημαίνωνται διά νεκροκεφαλής μετά δύο οστών χιαστί, κιτρίνου μεν χρώματος αι καυστικά, πρασίνου αι δηλητηριώδεις και ερυθρού αι εκρηκτικά ή αναφλέξιμοι. Όπως καθίσταται δυνατή η αναγνώρισις της φυσικής καταστάσεως της ουσίας, δέον το σήμα να περιβάλληται υπό κύκλου διαμέτρου 10 εκ. προκειμένου περί στερεών ουσιών, υπό τετραγώνου μήκους 10 εκ. εάν είναι υγρά και τέλος υπό τριγώνου ισοπλευρού 15 εκ. πλευράς όταν ευρίσκεται εν αερίω καταστάσει.

Ανωθεν του σήματος πρέπει να αναγράφηται ευαναγνώστως η λέξις «προσοχή» και κάτωθεν το είδος της ουσίας.

Οσάκις μεταφέρονται αι προαναφερόμεναι ουσία εις κιβώτια ή δοχεία το σήμα δέον ν' αναγράφηται εφ' όλων των πλευρών του κιβωτίου ή δοχείου, ώστε να είναι εμφανές από πάσης θέσεως.

Άρθρον 135

Είσοδος εις δοχεία αναμίξεως ή διοχετεύσεως ατμού ή οξέων κλπ.

Η είσοδος εις περιστρεφόμενα δοχεία αναμίξεως ή συσκευάς διοχετεύσεως ατμού ή οξέων δέον να διενεργήται αφού ληφθώσι προηγουμένως τα ενδεικνύμενα ασφαλιστικά μέτρα (αφαίρεσις των μιάντων, αποσύμπλεξις κλπ.) προς αποφυγήν αυτομάτου εκκινήσεως των μηχανημάτων μίξεως ή της διά των σωλήνων διοχετεύσεως ατμού ή οξέων.

Η είσοδος εις λέβητας, βραστήρας, κλιβάνους, κονιοθαλάμους και άλλα δοχεία άτινα ευρίσκονται εν υψηλή θερμοκρασία ή περιέχουσι θερμάς ύλας ή εντός των οποίων δύναται να εισχωρήσωσιν ατμοί, καυστικά, θερμά υγρά ή αέρια, δέον να γίνηται αφού προηγουμένως αποκλεισθή πας κίνδυνος διά της εκκενώσεως, ψύξεως των δοχείων, διακοπής των σωλήνων, προσαγωγής ή λήξεως άλλων μέτρων αναλόγως των περιπτώσεων, άτινα θα εξασφαλίζωσι πλήρως την υγείαν και ακεραιότητα των εργατών (ειδικά ενδυμασίου εξ αμιάντου, έντονος αερισμός προ της εισόδου, προσωπίδες κλπ.). Πάντως ο εν αυτοίς εργαζόμενος πρέπει να φέρη ασφαλιστικήν ζώνην προσδεδεμένην εις σχοινίον, το έτερον άκρον του οποίου κρατεί έτερος εκτός του δοχείου ή θαλάμου ευρισκόμενος εργάτης. Η εργασία διεξάγεται απαραίτητως υπό την άμεσον επίβλεψιν αρμοδίου εργοδηγού.

Εις τα ανωτέρω δέον να υπάρχωσιν ανηρτημένοι πίνακες εις ούς θα αναφέρηται απαγορευέται η είσοδος εις αυτά άνευ της παρουσίας του εργοδηγού.

Άρθρον 136

Προφύλαξις κατά την είσοδον εις τοξικά περιβάλλοντα.

Η είσοδος και η εργασία εντός κάδων ζυμώσεως, αποστακτικών συσκευών, αεροθαλάμων, οχετών, βόθρων, κλιβάνων, καπναγωγών, η κάθοδος εντός φρεάτων, υπογείων στοών ή άλλων χώρων εντός των οποίων είναι δυνατόν να συσσωρευθώσι δηλητηριώδη αέρια και ατμοί, δέον να γίνηται αφού ληφθώσιν όλα τα ενδεικνύμενα ασφαλιστικά μέτρα και υπό την

οδηγίαν του εργοδηγού (έντονος αερισμός, εξέτασις περί της υπάρξεως του αερίου, αντιασφυκτικά προσωπέα, ασφαλιστική ζώνη συνδεδεμένη μετά σχοινίου κρατουμένου εκ των έξω κλπ.).

Οι εντός των ανωτέρω χώρων ευρισκόμενοι εργάται εν ουδεμιά περιπτώσει εγκαταλείπονται μόνοι, αλλ' εργάζονται υπό την συνεχή επαγρύπνησιν υπευθύνου τινός προσώπου και οσάκις η περίπτωσις επιβάλλη δέον όπως αντικαθιστώνται συχνά υπό ετέρων εργατών.

Τα μέσα και το κατάλληλον προσωπικόν διά την άμεσον βοήθειαν των κινδυνευόντων δέον να ευρίσκονται πάντοτε έτοιμα καθ' όλην την διάρκειαν της επικινδύνου εργασίας και εγγύς των υπόπτων τούτων τόπων εργασίας.

Επίσης δέον να υπάρχωσιν ανηρτημένοι πίνακες αναφέροντες ότι απαγορεύεται η είσοδος εντός τούτων άνευ της παρουσίας του εργοδηγού.

Άρθρον 137 Συγκόλλησις δοχείων.

Η συγκόλλησις δοχείων περιεχόντων υπολείμματα εκρηκτικών ή ευφλέκτων υλών (διθειούχου άνθρακος, αιθέρος, βενζίνης, οινόπνεύματος, πετρελαίου κλπ.), επιτρέπεται μόνον μετά προηγουμένην εντελή αφαιρέσιν παντός ίχνους της εμπεριεχομένης επικινδύνου ύλης.

Άρθρον 138 Πλήρωσις και κένωσις δοχείων οξέων και αλκαλίων.

Διά την εκκένωσιν δοχείων περιεχόντων οξέα ή αλκάλια δέον να χρησιμοποιώνται μέτρα επιτρέποντα την ομαλήν κένωσιν του περιεχομένου ούτως ώστε να αποτρέπηται κατά το δυνατόν η εκτίναξις των υγρών τούτων.

Ο σίφων δεν πρέπει να τίθηται εις λειτουργίαν διά του στόματος.

Ο ασχολούμενος εργάτης διά την εργασίαν ταύτην φέρει προφυλακτικάς διόπτρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ' Ατυχήματα Άρθρον 139 Πρώται βοήθειαι.

Πας εργοδότης δέον να έχη τα απαιτούμενα απαραίτητα μέσα διά την παροχήν πρώτων βοηθειών εν περιπτώσει αιφνιδίας ασθeneίας ή ατυχήματος.

Συνίσταται δε ταύτα εκ των κάτωθι φαρμάκων και ειδών επιδέσεως άτινα κλείονται εντός ειδικού κιβωτίου φέροντος ερυθρόν σταυρόν, και εγκαθισταμένου εις ιδιαίτερον καθαρόν διαμέρισμα.

- 1) Φυαλίδιον βάμματος ιωδίου 2;100 (20 γραμμάρια)
- 2) Φιάλη γουλαρδίου ύδατος (50 γραμμάρια).
- 3) Φιαλίδιον πικρικού οξέος (10 γραμμάρια)
- 4) Φιαλίδιον πτητικών αλάτων
- 5) Φιαλίδιον υγράς αμμωνίας.
- 6) 20 γραμμάρια βάμβακος υπερχλωριούχου σιδήρου.
- 7) 6 δέματα αποστειρωμένης γάζης.
- 8) 6 δέματα αποστειρωμένου βάμβακος υδροφίλου των 25 γραμμαρίων.
- 9) 10 επίδεσμοι διαφόρου πλάτους.
- 10) Ποσότης συγκολλητικού εμπλάστρου (τσιρότο)
- 11) Μία δωδεκάς καρφοβελονών ασφαλείας (παραμάνες)
- 12) Σύριγγξ δι' υποδορείους ενέσεις, μετ' αριθμού τινός φυσίγγων αμπούλες) θεϊκού αιθέρος, καμφορούχου ελαίου, μορφίνης, εργοτίνης, αντιτετανικού ορού. Το τελευταίον επιβάλλεται εις εργοστάσια χρησιμοποιούντα πλέον των 50 εργατών.

Άρθρον 140

Περίθαλψις τραυματιζομένων.

Εις έκαστον εργοστάσιον δέον να αναρτάται πίναξ εις τον δέον να αναγράφονται οδηγίαι διά την παροχήν βοήθειας εις τους τραυματισθέντας εφ' όσον δεν είναι δυνατόν, να διευκρινίζονται αύται δι' αντιστοιχίων εικόνων. Τα βοηθητικά μέσα ως επίδεσμοι κλπ. δέον να δύνανται να παρέχονται αμέσως. Η παροχή και η φύλαξις των βοηθητικών τούτων μέσων ανατίθεται εις ορισμένα πρόσωπα.

Άρθρον 141

Αναγγελία ατυχημάτων υπό των εργοδοτών.

Οι εν τω πρώτω άρθρω του παρόντος αναγραφόμενοι, οφείλουν άμα ως συμβή εν τω τόπω εργασίας δυστύχημα εις τι των εργαζομένων προσώπων;

1) Να αναγγέλωσι το ατύχημα εντός 24 ωρών εις τον Επιθεωρητήν Εργασίας της οικείας περιφέρειας, και εφ' όσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρώσιν αμετάβλητα πάντα εκείνα τα στοιχεία, άτινα δύνανται να χρησιμεύσωσι προς εξακρίβωσιν των αιτίων του ατυχήματος (Νόμος 4819 άρθ. 14).

2) Να ειδοποιώσιν επίσης άνευ αναβολής και διά του ταχύτερου μέσου την πλησιεστέραν αστυνομικήν αρχήν, και

3) Εάν το ατύχημα προκαλέση ανικανότητα πλέον της εβδομάδος να βεβαιώσουν εντός 15 ημερών από του ατυχήματος εγγράφως και ενόρκως ενώπιον του Ειρηνοδίκου του τόπου του ατυχήματος μετά δύο αυτοπτών μαρτύρων, αν υπάρχωσι τοιούτοι, τας λεπτομερείας του ατυχήματος, την ημέραν καθ' ην συνέβη, το όνομα και τον τόπον καταγωγής του παθόντος.

Εντός της αυτής προθεσμίας και επιμελεία του εργοδότη ο θεράπων ιατρός οφείλει να βεβαιώση ενόρκως και εγγράφως ενώπιον του αυτού Ειρηνοδίκου την κατάστασιν του παθόντος και την πιθανήν έκβασιν του ατυχήματος (Νόμος 551).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'

Ατομική προφύλαξις εργατών

Άρθρον 142

Ειδικά ενδύματα.

Εις τας εργασίας τας δυναμένας να προξενήσωσιν εγκαύματα εις τους εργάτας, να μεταδώσωσι το πυρ εις τα ενδύματα αυτών, εις τας εργασίας τας χρησιμοποιούσας καυστικές ύλας ή ουσίας δηλητηριώδεις ή μολυσματικές, τας εργασίας καθ' ας τα ενδύματα των εργαζομένων είναι διαρκώς ή περιοδικώς υγρά ή υπόκειται ευκόλως εις ρύπανσιν, ως και εις τας εργασίας τας εκτελουμένας εις χαμηλήν θερμοκρασίαν υποκειμένην εις αποτόμους μεταβολάς πρέπει να παρέχονται εις έκαστον εργάτην ειδικά ενδύματα.

Οι εργάται οι απασχολούμενοι εις εργασίας των οποίων η φύσις απαιτεί την χρησιμοποίησιν αφθόνου ύδατος είτε άλλων διαφόρων υγρών, εφοδιάζονται παρά του εργοδότη με περιζώματα (εμπροσθέλλας) εκ παχέος δέρματος ή χονδρού αδιαβρόχου υφάσματος, και με υψηλά αδιάβροχα υποδήματα ή με γκέτες αδιαβρόχους μέχρι των γονάτων και ξύλινα υποδήματα.

Εις τας εργασίας όπου χρησιμοποιούνται υγρά επιβλαβή διά τας χείρας των εργατών οι εργάται εφοδιάζονται παρά του εργοδότη με χειρόκτια αδιάβροχα.

Οι διευθυνταί ή ιδιοκτήται εργοστασίων κινουμένων διά μηχανικής δυνάμεως οφείλουν να επιβάλωσιν εις τους εργάτας να φέρωσιν ενδυμασία τιαυτήν, ώστε να μη υπάρχωσιν άκρα αυτής εξέχοντα προς δε στενάς χειρίδας. Αι χείρες από του αγκώνος δέον να είναι γυμναί.

Άρθρον 143

Προφυλακτικά μέσα οφθαλμών.

Εις ας εργασίας παράγονται σπινθήρες, κονιορτός δυνάμενος να προκαλέση βλάβας των οφθαλμών όπου υπάρχει ακτινοβολία επιβλαβής εις τους οφθαλμούς, όπου είναι δυνατή η εκτόξευσις τεμαχίων από της κατεργαζομένης ύλης και γενικώς όπου οι οφθαλμοί και το

πρόσωπον εκτίθενται εις κινδύνους, δέον να παρέχωνται εις τους εργάτας τα μέσα προφυλάξεως από των κινδύνων τούτων (κατάλληλοι διόπτρα, προφυλακτήρες προφυλάσσοντες ολόκληρον το πρόσωπον, καλύμματα της κεφαλής κλπ) συμφώνως προς τους σχετικούς κανονισμούς υγιεινής και ασφαλείας των εργατών τούτων.

Άρθρον 144
Αναπνευστικά συσκευαί.

Διά τας εργασίας τας εκτελουμένας εντός διαμερισμάτων όπου δύνανται να εισδύσωσιν αέρια, κόνεις και ατμοί επιβλαβείς διά την υγείαν, θα δίδωνται εις τους εργάτας ειδικαί προστατευτικά συσκευαί (αναπνευστικά προσωπεία, αντισφουκτικά κράνη κλπ.).

Άρθρον 145

Κατά την εκτέλεσιν των εργασιών, καθ' ας παράγονται κονιορτοί δυνάμενοι να προκαλέσωσιν μόλυνσιν ή να επιδράσωσιν επισφαλώς επί της υγείας, δέον να παρέχωνται εις τους εργάτας ενδεδειγμένα υγρά, προς πλύσιν του στόματος και της ρινός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'
Γενικά διατάξεις
Άρθρον 146
Εποπτεία.

Ο εργοστασιάρχης ή ο εντεταλμένος αυτού δέον να εποπτεύη την τήρησιν των διατάξεων των αφορωσών τας ασφαλείας ως και την καλήν διατήρησιν των προφυλακτήρων. Η εποπτεία δέον να ανατίθεται εις κατάλληλα πρόσωπα.

Άρθρον 147
Απηγορευμένα εργασία.

Πρόσωπα πάσχοντα από σκοτοδίνιας, ιλίγγους, επιληψίαν, σπασμούς, βαρηκοίαν, ισχυράν μυωπίαν, ή άλλα παρόμοια σωματικά ελαττώματα, δέον να μη χρησιμοποιώνται εις ωρισμένας εργασίας,, αίτινες παρουσιάζουν κίνδυνον δι' αυτά ή τους μετ' αυτών εργαζομένους. Ο εργάτης ευθύς ως εκδηλωθή η ασθένειά του αύτη, δέον να απαλλάσσηται από τας τοιούτου είδους εργασίας.

Άρθρον 148
Εξαιρετικώς επικίνδυνοι εργασία.-

Αι εξαιρετικώς επικίνδυνοι εργασία δέον να ανατίθενται εις πρόσωπα, τα οποία γνωρίζουσι καλώς τα απαιτούμενα μέτρα προφυλάξεως και εργάζονται μετά της δεούσης προσοχής.

Άρθρον 149
Χρησιμοποίησις προσώπων.

Δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίησις προσώπων κάτω του 18ου έτους διά τον καθαρισμόν και λίπανσιν αξόνων των κινητήρων, τον μηχανισμόν μεταδόσεως της κινητηρίου δυνάμεως και μηχανημάτων, καθ' ον χρόνον ταύτα ευρίσκονται εν κινήσει, ως επίσης και εις τους ατμοκρουνούς (ενσωματώθηκαν οι αλλαγές με το άρθρο 11 του Ν. 1414/84, κατωτέρω αρ. 36).

Απαγορεύεται επίσης η χρησιμοποίησις κάτω του 18ου έτους προσώπων εις εργασίας εκτελουμένας διά κοπτερών εργαλείων κινουμένων διά μηχανικής δυνάμεως και εις την κίνησιν οριζοντίων και καθέτων τροχών και φουσερών των σιδηρουργείων. Κοπτερά εργαλεία είναι οι πρίονες, αι σβούραι αι ξυλουργικαί, αι πλάναι και εκχονδριστήρια, τα ξυράφια υφαντουργείων και τα τούτοις όμοια.

Απαγορεύεται να φέρουν επ' ώμων βάρος μεγαλύτερον τα μεν παιδιά των 5 χιλιογράμμων (4 οκάδες πείπου), τα δε νεαρά πρόσωπα των 10 χιλιογράμμων (7 3/4 οκάδες), ως επίσης να μετακινούν βάρη πλέον των 300 χιλιογράμμων (ήτοι 234 3/8 οκάδες) δι' οθήσεως ή έλξεως επί σιδηρών γραμμών, 50 δε χιλιογράμμων (ήτοι 38 3/4 οκάδες) δι' ωθήσεως επί κοινών αμαξίων ή χειρμαξίων (Νόμος ΔΚΘ).

Άρθρον 150

Οι Επιθεωρηταί Εργασίας δύνανται να επιβάλλωσι την εις εμφανές μέρος εκάστου τόπου εργασίας ανάρτησιν πινακίδων, περιεχουσών διατάξεις του παρόντος Διατάγματος ως και οδηγίας προς προφύλαξιν των εργατών από ενδημικών μiasματικών ή άλλων προερχομένων εκ της επιδράσεως των κατεργαζομένων υλών ή των καιρικών μεταβολών.

Άρθρον 151

Οι Επιθεωρηταί Εργασίας δύνανται να υποδεικνύωσιν εις τας επιχειρήσεις και επιβάλλωσι την λήσιν και άλλων προφυλακτικών μέτρων πλην των διά του παρόντος Διατάγματος οριζομένων, εάν ταύτα είναι αναγκαία διά την υπό του εκτελουμένου νόμου επιδιωκομένην ασφάλειαν των εργατών.

Άρθρον 152

Αι διατάξεις του παρόντος Διατάγματος εφαρμόζονται και εις τα μεταλλουργεία, εφ' όσον η φύσις της λειτουργίας αυτών το επιτρέπει, ως επίσης τα μηχανουργεία αυτών και εις τα εργοστάσια και μηχανουργεία των σιδηροδρομικών και τροχιοδρομικών επιχειρήσεων, δεν εφαρμόζονται δε εις τα μεταλλεία, τους σιδηροδρόμους και τροχιοδρόμους.

Άρθρον 153

Οι εργοδότηι των κατά το άρθρον 1 επιχειρήσεων, εφ' όσον απασχολούσι πλείονας των 10 εργατών, υποχρεούνται να διατηρώσιν εν τω τόπω εργασίας ωρολόγιον, κανονικώς λειτουργούν και ορατόν εις τους εν αυτώ εργαζομένους.

Υποχρεούται ωσαύτως οι εργοδότηι να τηρώσι βιβλίον (ημερολόγιον) εν ω να αναγράφονται αι ημερομηνίαι και αι παρατηρήσεις επί των δοκιμαζομένων μηχανημάτων και τα ατυχήματα εργασίας.

Το βιβλίον τούτο είναι εις την διάθεσιν των οργάνων της Επιθεωρήσεως Εργασίας και των Αστυνομικών Αρχών.

Άρθρον 154

Το Β. Διάταγμα της 23 Απριλίου 1913 «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών εν τοις εργοστασίοις, εργαστηρίοις, καταστήμασι κλπ.» καταργείται.

Άρθρον 155

Πάσα παράβασις των διατάξεων του παρόντος διατάγματος τιμωρείται κατά τας διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του νόμου ΓΗ ΛΔ' της 19ης Νοεμβρίου 1911.

Εις τον Ημέτερον επί της Εθνικής Οικονομίας Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Διατάγματος.

Εν Αθήναις τη 14 μαρτίου 1934

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ο επί της Εθνικής Οικονομίας Υφυπουργός
ΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ